

Kontakten

Ericsson
LM

Nr 3

1952

LM-ARNAS TIDNING

Kontakten

LM-arnas tidning

Ansvärlig utgivare: Hugo Lindberg
Redaktör: Sigv. Eklund, tel. 453
Red.-sekr.: Sten Stomberg, tel. 457

Redaktionskommitté:

Bengt Barkland, Us, tel. 1464
John Ericsson, Vkc, tel. 633
N Fredriksson, Vt 19, tel. 1319
G Borglund Vt 32, tel. 732

Lokalredaktörer:

K-R Staf, Ermi, tel. 83; E Hellström, Sieverts Kabelverk, tel. 319; B Westerlind, SER, tel. 344; S von Melsted SRA, tel. 211; M Steiner, Kabelverket, Älvsjö, tel. 31; B Larsson, Alpha, tel. 23; A Hofström SIB, P Nyhult, Rifa, tel. 109; C G Löfgren, FÖB; E Wandel, GR; U Swensson, Katrineholm; U Erling, Söderhamn; Å Bergman, Karlskrona.

Omslagsbild:

Mats Börjesson med sin värdarinna, fröken Kerstin Nilsson, vinkar adjö då han tillsammans med ett 30-tal kamrater ger sig iväg till L M Ericssons barnkoloni på Resarö för en stärkande sommarvistelse.

Ur innehållet:

	Sida
Något om LME:s bokslut för 1951...	43
Voteringsmaskinen för Finlands riksdag utbyggd	44
Fritidskommittén ombildad	45
Huvudfabrikens hemvärn visar taggarna	46
Jättepuzzel med 60 000 olika bitar	47
Telefonbyggen på klassisk mark	50
Med trädar tunnare än spindelväv	52
Försummarsvep	53
Selt och hört	54
Hobbykvällar lärlingsstimulans	56
Första LM-dagen i Söderhamn	57
Helgmälsringning	57
Amason räddade LM:s skytteåra	58
Goda resultat vid korpsimningarna	59
Handbollsmästerskapen	60
Sommarpristävlan	60
Problemlösning	60

LME:s forskningsstipendier utdelade

Telefonaktiebolaget L M Ericssons Stiftelse för främjande av elektroteknisk forskning har av årets stipendiemedel utdelat 18 000 kr i stipendier.

Civilingenjörerna K G Bohman och Bengt Dahlman har vardera fått 2 000 kr för studier i USA inom radioområdet; civilingenjör Stellan Ekberg 1 500 kr för studier i England och Holland av trafikmaskiner; civilingenjörerna Erland Casse 2 000 kr, A Elldin 1 500 kr och H Nettelbladt 2 500 kr för licentiatstudier vid Tekniska Högskolan; ingenjörerna Kjell Anvret 2 500 kr och Bert Runåker och Ernst Schumecz vardera 2 000 kr för bedrivande av studier vid Tekniska Högskolan.

Resestipendier

1952 års stipendier har av styrelsen för Telefonaktiebolaget L M Ericssons stiftelse för utdelande av resestipendier och andra bidrag för utbildning tilldelats följande personer:

Vid Huvudfabriken till herr Gunnar Borglund, Vt 32, 1 100 kr, för att studera franska arbetsförhållanden; ingenjör Bertil Forss, Cb, 1 200 kr, för språkstudier i Frankrike; ingenjör Kurt Katzeff, Zs, 1 000 kr, för studium av hel- och halvautomatiska fjärrförbindelser i England; ingenjör Gunnar Lindh, Yfo, 1 000 kr, för språkstudier i England; ingenjör Bertil Lundgren, Yb, 1 000 kr, för studier vid Tekniska Högskolan; ingenjör Sven Lönnström, Ym, 1 000 kr, för studier vid Handelshögskolan; fru Birgit Rosengren, Ys, 1 400 kr, för språkstudier i Frankrike; herr Börje Söderlund, Df, 1 250 kr, för språkstudier i Spanien; herr Karl Wiklund, DesC, 700 kr, för studier av statistiska redovisningsmetoder vid svenska industrier; herr Sven Ögrim, Les, 1 500 kr, för språkstudier i England.

Vid Telesignalfabriken till herr Nils Engström, 2 000 kr, för språkstudier samt studier av industriell inköpsorganisation i England.

Vid Karlskronafabriken till ingenjör Gunnar Tyrberg, 1 500 kr, för studium av verktygskonstruktion vid finmekanisk industri i Tyskland.

Vid Söderhamnsfabriken till herr Gunnar Jervheim, 500 kr, för studium av planerings- och inköpsavdelningarnas arbete vid svenska industrier.

Vid AB Alpha till herr Erik Hjertberg, 1 600 kr, för språkstudier samt studier av försäljningsmetodik i Belgien och Frankrike.

Vid Driftkontrollbolaget till ingenjör Olof Ramler, 1 000 kr, för språkstudier i England.

Vid Sieverts Kabelverk till ingenjör John Wall, 1 000 kr, för studier vid engelska kabelindustrier.

Vid Svenska Radioaktiebolaget till ingenjör Lennart Silvmärk, 2 000 kr, för språkstudier i Spanien.

Vid Telegrafverket till byråingenjör Gunnar Cronsten och linjemästare Sven Wallander 1 500 kr vardera för studier av underhållsfrågor berörande automatiserade stationer och områden i Holland

och Schweiz; överkontrollör Sture Lindberg, 2 000 kr, för studier av expeditionsmetoder för snabbtrafik i manuella och halvautomatiska telefonsystem samt förmedling av rikssamtal i England; telegrafassistent Karl-Hugo Lundgren, 1 500 kr, för studium av rundradionät och rundradiocentraler i några europeiska länder.

Sammanlagt utdelades 27 500 kronor.

Totalt hade 60 ansökningar inkommit.

Johannes Lelki död

En av Lars Magnus Ericssons tidigare medarbetare, förmannen Johannes Lelki, avled den 21 maj i den höga åldern av 96 år.

Johannes Lelki var smälänning, född i Göteryds församling den 21 mars 1856. Blott nio år gammal tjänade han sitt uppehälle som vallpojke på gårdar i kristianstadstrakten och kom så småningom till Malmö, där han blev smedslärling. Efter att ha varit gesäll något år flyttade Lelki 1876 till Stockholm, där han konditionerade på olika ställen. 1881 kom han till Öller & Co, som tillverkade elektriska och andra finare instrument och där Lars Magnus Ericsson hade varit anställd, innan han 1876 startade eget företag. Följande år sökte sig Lelki över till LM Ericsson, som då hade sina lokaler vid Biblioteksgatan och sysselsatte 35 man. Lelki blev den trettiosjätte anställda. Efter några år blev han lagbas och tjänstgjorde tills han 1918 avgick med pension på den avdelning, som tillverkade hörtelefoner.

Johannes Lelki var en skicklig yrkesman och en pliktrogen medarbetare, som värderades högt av såväl över- som underordnade.

Upplysningsmöte om Europarådet

Fritidskommittén anordnade den 31 mars ett upplysningsmöte i Midsområrdgården om Sverige i Europarådet. Talare var riksdagsmännen Karl Wistrand, Stockholm och Bengt Elmgren, Norrköping. Såsom avslutning visades Arne Sucksdorffs film »Ett hörn i norr».

Manuskript

till nästa nummer av KONTAKTEN
bör vara redaktionen tillhanda senast
den 1 augusti 1952.

Något om

LME:s bokslut

för 1951

Resultatet av bolagets verksamhet framgår av nedanstående vinst- och förlusträkning, som kompletterats med 1950 års siffror för jämförelsens skull:

	Miljoner kronor	
	1951	1950
Fakturering	162,0	138,2
Avgår tillverknings- resp. inköpskostnad	— 113,6	— 98,3
= Brutto av fabriksrörelsen ..	48,4	39,9
Extraordinära inkomster (kursvinster)	—	6,0
Övriga inkomster	18,6	18,3
= Summa inkomster	67,0	64,2
Avgår omkostnader:		
Försäljnings-, tekniska och allmänna omkostnader m. m. . .	— 34,3	— 28,8
Nedskrivning på fordringar . . .	— 8,1	— 9,9
Avsättning till pensionsstiftelser	— 3,0	— 6,9
Skatter	— 10,1	— 7,0
— 55,5	— 52,6	
= Vinst	11,5	11,6

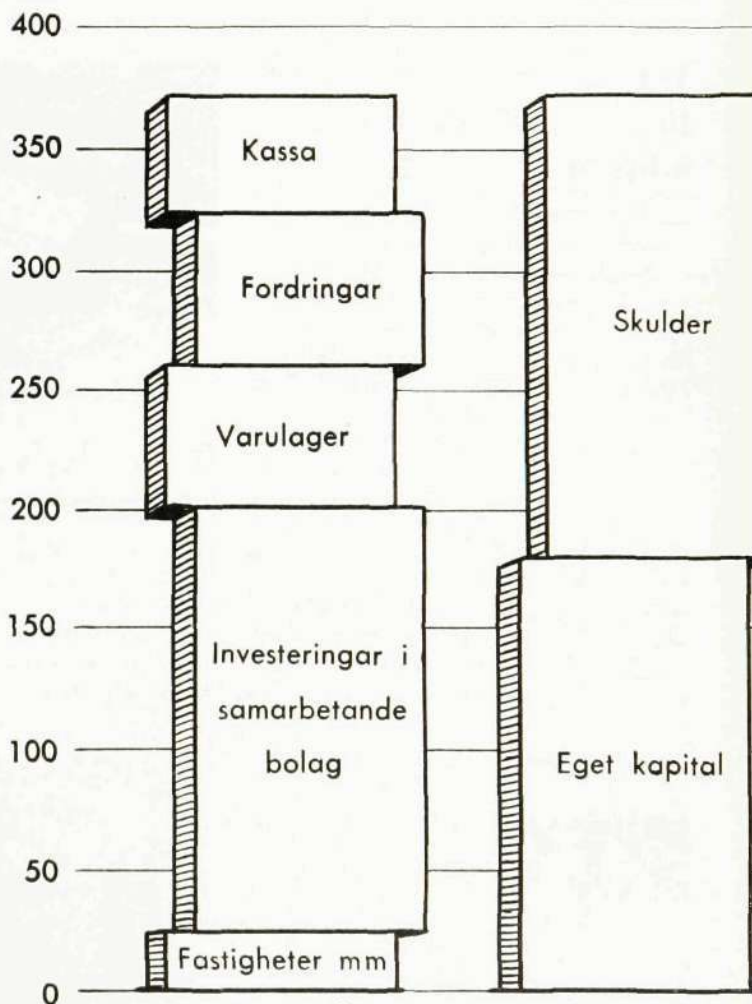
Av tabellen framgår att ökningen i *faktureringen* i jämförelse med 1950 uppgår till 24 mill. kr eller 17 %. Ökningen sammanhänger delvis med ökade leveranser, delvis med den på grund av det försämrade penningvärdet ökade prisnivån. *Försäljnings-, tekniska och allmänna omkostnader* ha ökat i ännu högre grad, nämligen med 19 %, till stor del beroende på ökade lönekostnader. *Vinsten* är av samma storleksordning som föregående år. Styrelsen föreslår bolagsstämman att årets vinst, 11,5 mill. kr, jämte från föregående år balanserade vinstmedel, 3,3 mill. kr, eller tillsammans 14,8 mill. kr, disponeras sålunda:

- 1) Till reservfonden avsättes . . . . . 3,0 mill. kr. (f. å. 3,1)
- 2) Till aktieägarna utdelas . . . . . 8,2 » » (f. å. 8,2)
- 3) Till nästa år överföres . . . . . 3,6 » »

Summa 14,8 mill. kr.

LME's fordringar och skulder per 31.12.1951 ha i hög grad påverkats av att bolaget under 1951 överlätit diverse aktier och fordringar i Latinamerika till sitt dotterbolag

Miljoner kr

Bolagets balansräkning per 31 december 1951 i stapelform. Investeringarna till vänster och deras finansiering till höger.

Teleric i Panamá i avräkning på sin skuld till Teleric. Därigenom försvåras jämförbarheten med tidigare år. Då en jämförelse mellan balansräkningarna 1950 och 1951 underlättar uppfattningen av investeringarna under 1951 och deras finansiering, har den nämnda överlåtelsen, som ju ligger utanför bolagets normala verksamhet, uteslutits ur nedanstående uppställning:

	Miljoner kronor		
	1951	1950	Investering
<i>Tillgångar</i>			
Fastigheter, maskiner o. invent.	26	29	— 3
Samarbetande bolag			
Aktier	114	95	
Fordringar	61	59	21
Varulager, anlägg. f. kunder	61	52	9
Fordringar	62	52	10
Kassa, banktillgodohavanden .	40	45	— 5
Summa tillgångar	364	332	32
<i>Skulder</i>			
Eget kapital	176	169	7
Skulder till samarb. företag...	44	38	6
Långfristiga skulder	85	82	3
Förskott från kunder	27	23	4
Övriga kortfristiga skulder ...	32	20	12
Summa skulder	364	332	32

Nedgången i fastigheter, maskiner och inventarier beror på att extra avskrivningar gjorts med 3,5 mill. kr. De planmässiga avskrivningarna äro av samma storleksordning som nyinvesteringarna. Till den stora ökningen i investeringar i samarbetande bolag bidrar bl. a. inköp av aktier i The North Electric Manufacturing Co. i USA för 7,8 mill. kr och höjning av kapitalet i Max Sieverts Fabriks AB med 10 mill. kr genom konvertering av fordringar. Därutöver har aktiekapitalet i Sieverts höjts med 2,5 mill. kr till 20 mill. kr genom fondemission.

Ökningen i varulager och fordringar sammanhänger med den ökade rörelsen.

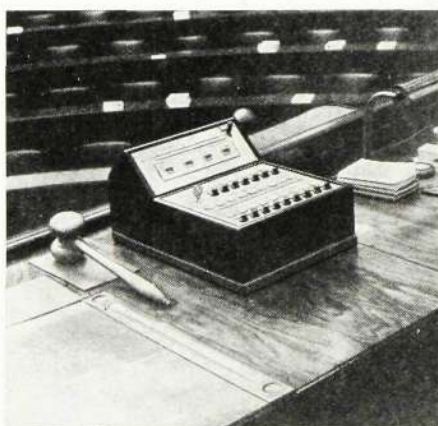
Enligt siffrorna i tabellen ha investeringarna finansierats med 7 mill. kr genom egna medel och med 25 mill. kr genom skuldökning.

För den som vill tränga djupare in i bolagets årsredovisning för 1951 finnas förvaltningsberättelser att tillgå på de olika avdelningarna.

G. Svalling.

Voteringsmaskinen för Finlands riksdag utbyggd

L M Ericssons Telesignalfabrik har slutfört ombyggnaden av voteringsanläggningen i Helsingfors för Finlands riksdag. Den anläggning som L M installerade 1927 var endast utförd för sluten omröstning, och det var således inte möjligt att avläsa hur varje riksdagsman röstade. Efter kompletteringen används anläggningen för öppen omröstning, varigenom den blir i full överensstämmelse med utrustningen i det svenska riksdagshuset. I ombyggnaden ingår även en protokollsapparat, som för säkerhets skull är utrustad med dubbla lampor för varje röst. Lamptablan snabbfotograferas varefter man på negativet, som häftas fast vid en tryckt mall, kan avläsa hur de enskilda ledamöterna

Nedan sessionssalen i finska riksdagshuset. T. v. på bilden röstfördelningstablan och i mitten under den vänstra statyn resultat-tablan. Övan manöverapparat för voteringsanläggningen, som är placerad vid talmannens plats.

röstat. Protokollet upptar även en resultat-tabla, där summan av antalet »ja», »nej», »avstår» och »frånvarande» röster är sammanräknade var för sig.

Telefonstationer för Sydamerika, Norge och Finland

I Brasilien skall L M Ericsson bygga nya telefonstationer i städerna Campina Grande, Volta Redonda och Diamantina. Samtliga stationer skall utrustas med L M Ericssons 500-linjers väljare, Campina Grande byggs ut för 1 500, Volta Redonda för 1 000 och Diamantina för 300 linjer. Stationerna i Tupã och Itajai skall utökas med 200 linjer vardera.

De finska telefonstationerna i Björneborg och Kymi, som L M Ericsson tidigare byggt skall ökas ut med sammanlagt 600 linjer.

I den norska staden Kristiansund skall telefonstationen, som är utrustad med L M Ericssons 500-linjers väljare byggas ut med 500 linjer.

De båda telefonstationerna Punda och Otrabanda i Nederländska Västindien skall utökas med vardera 500 linjer och i Hato skall L M Ericsson bygga en ny station, som skall utrustas med 500-linjers väljare.

Tillhör ej koncernen

L M Ericssons Kassaregister står sedan flera år helt utanför Ericssonkoncernen, vilket påpekas med anledning av flera förfrågningar från personalen. Bolaget har emellertid rätt att på tidigare marknader tills vidare behålla sitt gamla namn.

Sammanträde med koncernens företagsnämnder

Gemensamt sammanträde med representanter för koncernens företagsnämnder ägde rum den 9 juni 1952 i utställningslokalen i Midsommarkransen.

Direktör H Ohlin analyserade bolagets bokslut för år 1951 och nämnde bl. a., att bolagets likviditet vid årsskiftet enligt balansräkningen var tillfredsställande. Den kommer emellertid att ansträngas under innevarande år till följd av kostnadsstegringar genom höjda löner och materialpriser.

Bolagets stabilitet är bl. a. beroende av hur anläggningar, lager, förråd etc. värderas. Fastigheterna är enligt balansräkningen upptagna till 21,5 milj. kr medan brandförsäkringsvärdet är 64,6 milj. kr. Maskiner, inventarier och dylikt är försiktigt värderade liksom fordringar på kunder. Varulagret har bokförts med utgångspunkt från de i slutet av 1950 gällande marknadspriserna och med samma totala nedskrivningsbelopp som i föregående balansräkning. Den högre prisnivån under 1951 har alltså ej tillåtits slå igenom i varulagrets bokföringsvärde. Tillgångarna är alltså överlag försiktigt värderade.

Moderbolagets omsättning utgjorde 1951 ca 162 milj. kr, vilket innebär en ökning med 17,5 % sedan 1950. Omsättningsökningen motsvaras emellertid huvudsakligen av penningvärdets fall. Intäkten av bolagets rörelse var 48,3 milj. kr, en ökning med 21 % sedan föregående år. Försäljnings-, administrations- och allmänna omkostnader utgjorde 30,9 milj. kr. Denna post har stigit med ca 25 % sedan 1950. Omkostnaderna beräknas stiga ytterligare under 1952 på grund av höjda lönder och materialpriser.

Avslutningsvis nämnde hr Ohlin, att löneposten i moderbolaget steg från 47,2 milj. kr 1950 till 59,7 milj. kr 1951, d. v. s. med 26,5 %. Skatterna för år 1951 utgör ca 10 milj. kr.

Direktör Helge Ericson redogjorde för hur bolagets ledning idag bedömer konjunkturutvecklingen med hänsyn till bolagets verksamhet. Han framhöll, att konkurrensen blivit allt hårdare. De stora kostnadsökningarna i vårt land (främst på grund av löneförhöjningarna i samband med årsskiftet) ha medfört svårigheter i konkurrensen med den utländska industrin i sådana länder, där kostnadsutvecklingen varit förmånligare. Då utgiftsstegringarna göra sig gällande avsevärt snabbare än de inkomstökningar, som eventuellt kunna uppnås, medföra de ökade kostnaderna stora anspråk även på koncernens kassatillgång-

ar. Då möjligheterna att upplåna kapital också äro betydligt reducerade genom gällande kreditrestriktioner, är det nödvändigt att tillämpa all sparsamhet med koncernens medel.

Långfristigheten i vissa av moderbolagets affärer såsom större telefonstationer och hela telefonanläggningar verka givetvis utjämnande vad beträffar fluktuationerna i rörelsen och orderstocken är alltså betydande vad beträffar dylika anläggningar. I fråga om de mera kortfristiga affärerna har däremot orderstocken minskats. Detta gäller icke minst i några av dotterbolagen, där också efter vederbörligt varsel uppsägningar skett.

Med hänsyn till svårigheterna att bedöma framtidsutsikterna anser bolagsledningen, att det är ytterst angeläget att föra en försiktig politik. Stor återhållsamhet kommer därför att tillämpas beträffande såväl nyinvesteringar som löpande kostnader. Som en följd därav har beslutats att tillsvidare uppskjuta igångsättandet av det planerade nybygget i Midsommarkransen. Det blir också nödvändigt att noggrannare än hittills granska de löpande utgiftsposterna. Vissa mera långsiktiga arbetsuppgifter kunna därigenom komma att få anstå något. Direktör Ericson uttryckte emellertid den förhoppningen att svensk ingenjörskonst och svensk arbetskicklighet alltså skola vara faktorer, som hjälpa landet — och närmast nu vårt företag — över svårigheterna. Det blir dock nödvändigt att alla hjälpa till och göra sitt yttersta.

Direktör Åberg talade om försäljningsarbetet och framhöll, att vi måste på allt sätt söka vidmakthålla försäljningens omfattning, då det är nödvändigt för ett bolag inom telefonindustrin att ha en stor marknad för sina produkter för att därigenom kunna bära de stora utvecklingskostnaderna. Vi måste därför stärka vår försäljningsorganisation bl. a. genom att söka intränga på nya marknader. De kostnader, vi lägga ned på dylika utökningar av försäljningen, få vi dock i regel icke tillbaka förrän efter åtskilliga år. Kostnadssituationen i vårt land gör, att vårt prisläge nu är för högt, för att vi med framgång skola kunna konkurrera på vissa marknader. Den kraftigt expanderande telefonindustrin i länder, där krigets verkningar hittills hållit tillbaka industrin, utgör en allvarlig faktor.

Direktör Thorelli framhöll att arbetsmarknadssituationen under senaste halv-

året har varit lättare än tidigare. Detta har medfört, att vi inom vissa av våra fabriksföretag, där behov förelegat, kunnat öka arbetareantalet. Inom andra företag, där orderingången har minskat, har emellertid en viss minskning ägt rum. Materialsituationen innebär i allmänhet icke längre så stora svårigheter som tidigare, även om kopparriserna alltså äro höga och det fortfarande är svårt att skaffa vissa legeringsmetaller.

Huvudfabrikens fritidskommitté ombildad

L M E:s Fritidskommitté, som tidigare haft sin förankring i de olika personalorganisationerna har från och med årsmötet, som hölls den 12 maj, lagts på ett bredare underlag. Sålunda har beslutats att Fritidskommittén i fortsättningen även skall ha representanter för de olika fritidssektionerna. Sammansättningen blir alltså den att personalorganisationerna utser tre, fritidssektionerna fyra och bolaget två representanter vardera, sammanlagt nio mot tidigare sju. Den högsta beslutande instansen blir i fortsättningen ett representantskap bestående av personalorganisationerna och fritidssektionernas styrelser. Ett verkställande utskott om tre ledamöter har utsetts. Till ordförande i Fritidskommittén omvaldes herr Karl Karlsson, Vt 07, till kassör omvaldes herr Åke Gustafsson, Vt 13 och till sekreterare nyvaldes fru Inga Rosengren, Eva. Övriga ledamöter i kommittén blev: herrar Bertil Tordemark, Vph, Erik Malmberg, Vav, Ragnar Göransson, Vt 16 och Karl Henrik Almerborn, Vt 30. Bolagets representanter är herrar Nils Svensson och Åke Andersson.

I och med omorganisationen har barnkoloniverksamheten skilts från Fritidskommittén och kommer denna verksamhet i fortsättningen att skötas av en särskild kommitté, som utses av personalorganisationerna.

LM-are berättar om främmande länder

Fritidskommittén har under våren anordnat en serie föreläsningar i Midsomrargården varvid LM-are skildrade sina intryck från olika länder. Ingenjör K G Hansson berättade om sina upplevelser bland indianer i Syd- och Mellanamerika, ingenjör Nils Sundevall gav glimtar från det nya Indonesien och ingenjör Hans Augustinsson berättade reseminnen från Kina, Indien och Egypten. Programmet avslutades de två första föreläsningsskvälarna med en filmvisning. »Den osmorda karusellen» — ett kabaretprogram med LM-are som medverkande — avslutade föreläsningsserien.

Huvudfabrikens egen igelkott visar taggarna

— Kommer fienden den här vägen får dom ett hett mottagande, försäkrade hemvärnsmannen Carl Sohlberg, då han låg i sin eldställning på södra berget med fingret på kulsprutegevärets avtryckare. Och i detta instämde övriga hemvärnsmän, som under befäl av plutonchefen Olof Nyhlén byggt upp en levande försvarsmur framför Huvudfabrikens södra fasad.

Att det inte var några tomma fraser som slungats ut gavs goda bevis på vid den stora hemvärnsövning, som ägde rum vid Huvudfabriken på kvällen den 26 maj. Hela Huvudfabrikens hemvärn ställde upp för att försvara fabriken, och det gjorde de med samlad eldkraft. De fiendliga styrkorna, som utgjordes av hemvärnsplutonerna från Telesignalfabriken, Ermi, Älvsjö Kabelfabrik och »Söderkompaniet» visade prov på ettrigt stridshumör, och det var först efter hårda närmkamper som försvararna till slut drog sig tillbaka för att uppta striden inom fabriksbyggnaden.

Inne i hemvärnscentralen mullrade krigsångarna en annan melodi. Kompanichefen Erik A Eriesson formligen sprutade ut order till sina plutonchefer Bertil Sund-

stedt, Anders Ahlberg och Olof Nyhlén, medan tre expeditionsslottor noterade den aldrig sinande strömmen av inkommande rapporter. Dessa sammanfördes sedan under stabsfuriren Ernst Bodströms överinseende till en krigsdagbok, som då övningen var slut omfattade ganska många fullskrivna sidor.

Genom att hela tiden stå i telefonförbindelse med sina plutonchefer kunde kompanichefen snabbt få veta alla förändringar som inträffade på de olika fronterna. Dessutom fanns det observatörer som kompletterade bilden genom att lämna meddelanden om vad de såg. Malte Patricks var post i tornets adertonde våning och därifrån hade han en god överblick av läget och kunde ge goda informationer om fienden. Jägarplutonen

Inne i hemvärnscentralen stod kompanichefen, överingenjör Erik A Ericson i ständig telefonkontakt med sina plutonchefer. T. h. om honom en av telefonlottorna, Fru Lilly Jödaahl.

under befäl av Roger Lindecrantz svarade för stabens försvar och fick dessutom göra motanfall på kritiska punkter.

»Takförsvaret» hade Tore Rundqvist fått på sin lott. Med sitt kulsprutegevär överöste han fienden på alla avsnitt med eld och beklagade djupt att han på grund av ammunitionsbrist måste inställa elden och finna sig i att endast vara åskådare. En av dagens muntraste episoder var signalchefen Thorsten Lange pappa till. Då de egna trupperna utrymde södra berget gick han ner i skyddsrummet och plockade reda på sin telefonmateriel, varvid han överraskades av en fiende, som hotfullt stack in sin bösspipa genom en av lufttrumorna i taket. Den obehäpnade signalchefen försökte då skrämja bort inkräktaren genom en krigslist, och därför skrek han med kraftig stämma: »Tänd minan». Men detta fick en för honom mycket oväntad effekt, ty sekunden därefter singlar det ner ett knallskott, som exploderade med en öronbedövande smäll. Att jag skulle bli så bönhörd, hade jag minst av allt väntat mig, var Langes enda kommentar.

Hemvärnsofficeren vid fo 44, överstelöjtnant Sten Vannerus, följde hela övningen och gav såväl befäl som manskap goda råd om bästa sättet att uppträda i olika situationer.

Då klockan närmade sig 22 hade de fiendliga styrkorna i det närmaste kommit in i fabriksområdet och en mindre avdelning hade till och med börjat en eldstrid utanför Hemvärnscentralens dörr. Övningsledaren, löjtnant Lougin, lät då blåsa eld upphör, men det visade sig vara svårt att dämpa stridsivern hos de yngsta. De ville absolut skjuta slut på all ammunition innan de begav sig hem och då denna på sina håll började tryta blev skottlossningen allt lamare för att till slut helt avstanna.

Kulsprutor ingår numera i hemvärnets utrustning.

Jättepussel

Det är ett pussel av jätteformat, som fogas samman vid Huvudfabrikens planeringsavdelning. För närvarande är det mellan 50—60 000 olika detaljer, som med jämna mellanrum återkommer, och det är planeringen, som ser till att de länkas in i produktionen i rätta kvantiteter och vid rätta tidpunkter.

Tillverkningen av detaljer vid L M Ericssons verkstäder spänner över ett mycket stort register från små silverkontakter, som är dubbelt så stora som ett knappålshuvud till stativ av hyvlade balkar och gjutjärnskonsoler på över tre meters höjd. Allt måste rutas in i produktionsplanen, så att minsta möjliga rubbningar i det fastställda tillverkningsprogrammet uppstår.

Den 15 juni är planeringsavdelningens »födelsedag»

— Den tiden då man med planering endast avsåg det rutinmässiga utskrivandet av tillverkningsorder och arbetssedlar till verkstaden ligger inte så långt tillbaka, framhåller planeringschefen *Karl-Axel Stanger*. Innan planeringsavdelningen fanns, ombesörjdes »planeringsarbetet» av respektive verkmästare, och i samråd mellan dessa och de säljande avdelningarnas chefer fastställdes det lämpliga tillverkningsprogrammet. Då företaget växte var en sådan ordning ohållbar. Man började därför år 1928 med att centralisera samtliga förråd, samtidigt som man

med 60 000

Alla förrådsartiklar är kartoteksförda på planeringen där 18 flickor noterar dagens läge på ca 40 000 kort.

Planeringschefen *Karl Axel Stanger*, t. h. och hans assistent ingenjör *Erik Wrang* ser efter på planeringsavdelningen kopplingsorganen till den egyptiska anläggningen i Bab el Louk skall vara färdiga i verkstaden.

olika bitar

lade upp operationskort för de olika detaljerna för att bereda mark för en planering, upplagd efter större linjer.

— Det var år 1935 som den centralledda planeringen vid Huvudfabriken startade, och den 15 juni samma år distribuerades

den första ormigdragna tillverkningsordern till verkstaden, fortsätter herr Stanger. Avdelningen har sedan vuxit ut undan för undan, så att den i dag omfattar cirka 150 personer. Rutinarbetet med utskrivande av tillverkningsorder finns

alltjämt kvar, men begreppet planering har fått en avsevärt större och betydelsefullare innebörd.

Övervakar att tillverkningen sker efter planerade tider

— För en rationell planering är en överensstämmelse mellan försäljningens behov och verkstadens resurser en nödvändig förutsättning, påpekar ing. *E Vrang*. Försäljningsavdelningarna uppgör därför varje år i samråd med verkstadsledningen en leveransbudget över det antal varor av olika slag som verkstaden skall leverera under året. Verkstadsledningen svarar för att den för budgeten erforderliga produktionskapaciteten finns och planeringsavdelningens uppgift är att inplanera försäljningens expeditiions- och lagerorder inom ramen av budgeten, distribuera dessa i form av tillverkningsorder till verkstaden samt att övervaka att tillverkningen sker efter planerade tider. För detta ändamål upplägs för varje varuslag kurvor, som utvisar den inneliggande belastningen och de rapporterade leveranserna. Planeringsavdelningen kan härigenom utöva en fortlöpande kontroll på i vilken utsträckning den fastställda leveransbudgeten hålls.

— En förutsättning för att leveransbudgeten skall kunna hållas är emellertid att material och förrädsdetaljer finns i rätta kvantiteter och i rätt tid, påpekar herr *Bertil Sundstedt*, och detta är förrädsplaneringens primäruppgift. Så snart budgeten erhållits måste förräds korten på såväl material som detaljer genomgå och nya beställningspunkter och beställningskvantiteter fastställas. För beställning av material är det nämligen nödvändigt att lämna leverantören uppgift om kvantiteter och erforderliga leverans-terminer snarast möjligt med tanke på de långa leveranstider som nu råder på material.

Konstruktionsändringar kullkastar planeringens planer

— Förbrukningssiffrorna från tidigare år ger oss härvid ett gott underlag för våra beställningar, påpekar till slut herr *Sundstedt*, som i detta sammanhang även vill betona vikten av att konstruktören i det fall att ett material ersättes av ett

annat absolut måste meddela planeringsavdelningen detta så att ändrade dispositioner kan lämnas leverantören. Den begränsade tilldelning, som står till vårt förfogande måste till det yttersta utnyttjas för vårt verkliga behov.

Alla förrädsartiklar är kartoteksförda på ca 40 000 kort. 18 flickor ser till att dagens läge alltid är noterat på dessa. Varje kartoteksförare har ett visst varuslag att svara för. För att snabbt kunna ge besked om hur stor lagerbehållningen är av en viss detalj ringer man till en växel, som med hjälp av ett nyckelregister kopplar samtalet till den som kan lämna svar omgående.

Registreringen tar först hand om varje order

Varje uppdrag är i allmänhet ett engångsarbete. Då en order kommer till planeringen är den förut analyserad. Den säljande avdelningen har undersökt vilka saker som kan tas från avdelningens lager och vad man behöver beställa på verkstaden. Genom att sända ordern på remiss till planeringen har fastställts vad som kan tas från förråden.

Registreringen är den första instans på planeringen som tar hand om ordern, varefter denna distribueras ut till de olika leveransplaneringsgrupperna. Så handhas exempelvis automatiska kopplingsorgan av en grupp, strömförsörjningsmateriel och beställningar till dotterföretag av en annan, manuell materiel och stationsmateriel av en tredje o. s. v. För de poster, som skall tillverkas, skrivs order ut till verkstaden. Dessa order grundar sig på operationskortet, och med ledning av dessa kan man få fram hur mycket material, som går åt till ett visst parti, hur lång tid tillverkningen tar och i vilka maskingrupper arbetet skall utföras. På alla tillverkningsorder skrivs ut vilken arbetsvecka detaljen skall starta och när den skall vara färdig.

Inläggning av för respektive order erforderliga produktionsstimmar sker på särskilda belastningslistor, som finnas upplagda på samtliga primäravdelningar.

Dagligen skickas ca 300 tillverkningsorder till verkstaden

I skrivcentralen arbetar 8 damer med att skriva order. De skrivs ut på ormigoriginal och dessa dras på blanketter med olika färg, format och täckning så att erforderligt antal kopior erhålls. I medeltal går det ut ungefär 300 order per dag till verkstaden, och vissa samlingsorder upp-tar ända upp till ett par tusen poster. En samlingsorder kan dock endast omfatta likartade artiklar såsom 500-linjers väljare, reläer, rullar etc.

Medan sommarsolstrålarna dansar en yster lek kring fru *Ingrid Karlssons* ljusa

1) I medeltal går det ut 300 order per dag till verkstaden. Dessa skrivs ut på ormigoriginal och på den översta bilden drar fröken *Ann Marie Hellgren* ut ordern på blanketter av olika färg, format och täckning så att erforderligt antal kopior erhålls. T. v. om fröken *Hellgren* står herr *Marin Norrman*, som svarar för allt skrivarbete på planeringen.

2) Fru *Ingrid Karlsson* skriver ut en samlingsorder på 72 000 reläer. Ordern sammanfattas av uppgifter från omkring 2 000 olika reläappar.

3) För hur lång tid framåt är vi belagda i varuslaget »Manuell materiel», frågar ingenjör *Einar Rundström* fru *Astrid Ägren*, som sköter inläggningen av de olika varuslagen.

4) Ingenjör *Curt Fagerlin* har hand om den planeringsgrupp som sköter alla automatiska kopplingsorgan. Här lämnar orderbevakaren vid *Vi 32*, *Simon Berglund*, en orientering om hur långt ett arbete på hans verkstadsavdelning hunnit.

lockar ser det ut som ett veritabelt vinterlandskap på hennes arbetsplats. En massa vita lappar täcker varje ledig kvadratcentimeter på bordet och i en arbetspaus berättar hon att det är en samlingsorder på 72 000 reläer, som hon håller på att skriva ut. Det är ett stort antal olika typer som ingår i partiet och den färdiga ordern sammansätts av uppgifter från de omkring 2 000 olika lapparna, hon håller på och arbetar med.

Planeringens arbete är inte slut i och med att tillverkningsorder skrivits ut och detaljerna rutats in i en körplan. Verkstadsbefälet svarar för att tillverkningen sker enligt det fastställda programmet. Planeringen har representanter på varje avdelning — de så kallade orderbevakarna — som ser till att ordena är startklara inom föreskriven tid.

När en order är färdigtillverkad på verkstaden levereras den antingen till pack-

Fru Ulla Ree i kartoflekets telefonväxel förmedlar dagligen ca 300 samtal. Med hjälp av radregistret kan hon snabbt leta reda på vem som har hand om förrådskortföringen av en viss detalj och koppla samtalet dit.

Herr Bertil Sundstedt som är närmast ansvarig för detaljkartoteket kontrollerar tillsammans med fröken Gurli Holmdal att radregistret är å jour.

helt ut och man får leva sig in i hur det skall se ut på verkstaden nästkommande år. Då arbetsdagen är avslutad får man åter göra tankeresan i almanackan tillbaka till nuet — men allting blir ju en vana.

Jordbävningar förorsakar extraarbete för planeringen

T. o. m. naturkatastrofer ute i världen kan ibland förorsaka planeringsavdelningen mycket extra arbete. Det låter kanske litet konstigt att en jordbävning i en sydamerikansk stat sträcker sina verkningar ända hit upp, men så är faktiskt fallet emellanåt. För en tid sedan var det en del stativ i en telefonstation på andra sidan jordklotet, som blev förstörda då ett tak rasade in vid ett jordskalv. Detta utlöste en brådskande beställning och denna fick sedan löpa genom verkstaden med förtursrätt. En sådan order förorsakar givetvis en del rubbningar i planeringens planer och därför har en viss reservtid avsatts för sådana oförutsedda händelser.

Nyligen var det en låda med telefonmateriel till Mexico, som vållade liknande bekymmer. Lådan innehöll delar till en telefonstation, som skulle öppnas på en bestämd dag och då den utsatta tiden började nalkas, kom telegram från Mexico att lådan inte kommit fram utan för-

Alla 500-väljardetaljer förrådskortför fröken Astrid Svensson, som här noterar den sist inkomna leveransen av väljartallrikar.

svunnit under transporten. Då det trots ihärdigt letande över halva jordklotet inte gick att spåra upp lådan återstod intet annat än att snabbtillverka de förkomna delarna. Expressorderna genom verkstaden måste ju givetvis begränsas till minsta möjliga antal för att inte kullkasta tillverkningsprogrammet.

Ändringsorder under pågående tillverkning sätter ibland planeringsavdelningen på hårda prov. Herr B Öhman håller just på att ändra en order så att en telefonstation minskas med ett stativ. Ett överslag ger vid handen att det är 139 poster, som måste ändras, varvid ändringar på sammanlagt 126 kort måste göras på förrådsidan och dessutom 13 tillverkningsorder ändras i verkstaden.

— Av detta är det lätt att förstå att ändringar och expressorder ibland kan ge oss gråa hår, slutar herr Stanger, men svårigheter är ju till för att övervinnas och ordet »omöjligt» har vi ännu inte inrangerat i vår vokabulär.

rummet för vidare befordran till kunder över hela världen eller till ett förråd eller lager. Sådana poster, som skall levereras från förråd via packrummet till kunder, handhas av en särskild lösorderexpedition, som även får sina direktiv av planeringen.

Man lever i framtiden

— Många gånger kan det kännas litet underligt att ställa om sitt tänkande från nuet till framtiden då man sätter sig i kontorsstolen på planeringsavdelningen, för att med ledning av leveransbudgeten uppgöra det för verkstaden lämpliga tillverkningsprogrammet, säger ingenjör Einar Rundström. Dagens datum suddas

Doktor Yngve Rapp känner bättre än de flesta till Främre Orienten. Här ger han några glimtar från Turkiet, Grekland och Libanon

Telefon- byggen på klassisk mark

— Det moderna Turkiet har så gott som fullständigt lagt av den österländska kläd-naden och uppträder numera i europeisk dräkt. Då jag på 1920-talet första gången kom till Turkiet hade Kemal Ata Türks förslag om att kvinnorna skulle lägga av sig slöjan börjat bära frukt, medan männen några år tidigare lagt bort sin fez, framhåller doktor *Yngve Rapp*, som fortfarande lever med ena benet i Främre Orienten och med det andra är fast förankrad vid Huvudfabriken i Midsommar-kransen.

Med lavinartad fart har utvecklingen gått framåt i Turkiet. Man kan knappast teckna framåtskridandet i en jämn kurva, utan denna har stegrats med jättekälv, där stegen markeras av de samhälls-genomgripande reformer som Turkiets nyskapare, Kemal Ata Türk, visade sig vara mäktigt att genomföra. En modern

Dagens och gårdagens Turkiet möter man i ovanstående två bilder. T. h. en av departementsbyggnaderna i den nya huvudstaden Ankara och t. v. en vy över Istanbul och Gyllene hornet.

armé har sett dagens ljus. Den räknades som en betydande faktor under andra världskriget och kunde hålla landet utanför kriget. Skolväsendet har lagts upp efter europeiskt mönster och ett flertal högskolor har inrättats. När det moderna alfabetet infördes skedde detta t. ex. utan föregående varning och jag minns, säger dr Rapp med ett småleende, att jag efter flera månaders ihärdigt arbete lärt mig de turkiska bokstäverna, när det kom ett påbud, att alla turkar skulle börja använda de arabiska bokstavstecknen. Nu var det mina turkiska vänner, som fick sätta sig och plugga istället.

Under andra världskriget stod Turkiet i händelsernas brännpunkt och var den plattform, från vilken en hel värld blickade in över den europeiska krigsskådeplatsen. Kommunikationsväsendet sattes då på hårda prov, och det var med en viss tillfredsställelse man noterade, att de telefonanläggningar som byggts av LM Ericsson, fungerade som de skulle.

LM byggde första telefonstationen i Ankara

När den turkiska regeringen beslöt bygga en helt ny huvudstad i Ankara fick LM uppdraget att uppföra en station med 1 000 linjer. En viss återhållsamhet präglade det ekonomiska livet i Turkiet i början av 1930-talet men åren före andra världskrigets utbrott blev det fart på affärerna. År 1938 fick LM en beställning på en ny telefonstation i Istanbul, Şişli, avsedd att samarbeta med den existerande Rotary-centralen. I ett flertal olika etapper har denna central sedan ökat ut. Under ledning av ingenjör Curt Stockman byggs nu telefonstationerna i Istanbuls förstäder ut att omfatta sammanlagt 13 500 linjer. Till sin hjälp har han mon-tör Sven Bergin.

LM:s turkiske agent, Nebil Baykent, har såsom teknisk rådgivare ingenjör Stig Ellstam samt herr Sven Forsgren, som utfört ett flertal privattelefonanläggningar i Istanbul och Anatolien.

Till skydd mot rövare in-rymdes en del telefon-stationer i Izmir (Smyrna) i stolpförsedda hus som låg bakom höga stenmurar.

Doktor Yngve Rapp, fjärde man fr. v., tillsammans med några libanesiska vänner på St. Georg Hotells terrass i Beyrouth. I bakgrunden skymtar de snöhöljda bergen där man kan idka vintersport och Medelhavet med sitt varma vatten inbjuder till härliga bad.

I Ankara finns nu tre LM-stationer: Bahçelievler på 2 000, Merkez Santral på 7 000 och Yenisehir på 8 000 linjer. När de montagearbeten, som nu är igång i Turkiet avslutats, kommer de av L M Ericsson byggda anläggningarna att omfatta ca 50 000 linjer — en betydande del av hela landets telefonnät.

Arbetsvilligare folk får man leta efter

— I Turkiet har L M Ericsson under en tid även haft koncessionsområde, nämligen i Izmir (Smyrna), fortsätter dr Rapp. Det var år 1928 som vi övertog stadens telefonnät. Den förut så blomstrande staden var illa åtgången efter de strider, som blossat upp mellan turkar och greker efter första världskriget, och det var därför ett omfattande arbete som måste utföras. Jag var arbetsledare för nätbyggena, påpekar doktor Rapp, och jag måste säga, att bättre och arbetsvilligare folk måste man leta efter. Och att sentida turkiska ättlingar inte ändrat sig har jag sett många bevis på vid montagearbetena

gänger ganska oroligt där, när jag åren 1930—32 byggde de omfattande telefonnäten i de grekiska städerna Athén och Piraeus. Men den oro, som kom till synes, förorsakades av arkeologer, som ständigt följde oss i kölvattnet, då vi grävde ner ledningar i denna klassiska mark. Omkring 700 man var vid vissa tider i arbete på dessa nätbyggen, och trots att vi var tvungna att i närheten av Partenon korsa ett par utgrävningsområden, fortskred arbetet programenligt. Dessa nät klarade sig förvånansvärt bra igenom den tyska ockupationen under andra världskriget, trots att stora delar av hamnstaden Piraeus lades i ruiner vid förödande flygbombardemang.

Stora nätbyggen i Grekland

— Nätbyggen ha vi fortfarande i Grekland, säger doktor Rapp. Vi har fått beställning på ett 12-kanalers bärfrekvensnät mellan städerna Saloniki, Athén och Patras. Tack vare vår energiske agent Missaelidis har vi fått en god kontakt med den grekiska marknaden och har även kunnat leverera småväxlar till olika förvaltningar. De grekiska statsjärnvägarna, liksom de tessaliska och peloponesiska järnvägarna använder för kommunikation mellan järnvägsstationerna numera den nya telegrafapparat, som tillverkas vid L M Ericsson.

Resande till Libanon bör ta både skidor och baddräkt med sig

Ett av de största montagearbeten, som i denna del av världen just nu pågår är det stora stationsbygget i Beyrouth. Ingenjör S O Tonnaeus är kontaktman med kunden, medan ingenjören Erik Andersén tillsammans med förman Arne Thorelli och montör Alf Rosbäck leder montagearbetet.

Grekiske kungens livvakt är klädd i dessa pittoreska uniformer.

Kommer man till Libanon bör man ta både skidor och baddräkt med sig, säger doktor Rapp till sist. Bara 30 minuters bilresa uppför bergen, där Libanons mäktiga cedrar förr växte, kan man träffa på snöhöljda kullar, där man kan idka vintersport samtidigt som man kan njuta av härliga bad i Medelhavet. Beyrouth är en av de största levanthamnarna med en livlig trafik såväl till lands som vatten. Staden är en »levantstad», d. v. s. en blandning av Europa och Främre Orienten. De flesta människor man möter har dock kläder av europeiskt snitt. Utroparna av bönetimman har tagit radion i sin tjänst, så att de inte behöver kliva upp i de höga minareterna utan via högtalare förkunnar de när alla rättrogna skall vända sina huvuden mot Mecca.

På doktor Rapps skrivbord ligger ett pass, som är nästan överfullt av ankomst- och avrestämplor samt visumtecken. Snart ställer han åter färden till Främre Orienten. Över halva året befinner han sig på resande fot och ser till att LM:s affärer i denna del av världen utvecklas i rätt riktning.

Landsväg i Anatolien.

därute. På Huvudfabrikens verkstad finns ju även en del turkar, och de har trots språksvårigheter förvånansvärt fort satt sig in i arbetet.

Nätbyggen i Partenons skugga

— Europas oroliga hörn kallades förr Balkanhalvöns sydöstra delar, som bl. a. gränsar till Turkiet. Visst var det många

Med trådar

tunnare än spindelväv

— Ja, måtten som vi arbetar med blir mindre och mindre, påpekar driftsingenjör Sture Edsman. Vi har ju alltid arbetat med ytterst snäva toleranser, men vid miniatyrrörbygget blir ju även de yttre måtten små.

I en av miniatyrrörstyperna finns det en hylsa, som är 12 mm lång, och i den ligger en volframtråd, som är en hundra-

del av en volframtråd, så tunn att man inte kan se den med blotta ögat, ingår i de små miniatyrrör, som ser dagens ljus vid Aktiebolaget Svenska Elektronrör.

— När man arbetar med en sådan tråd har man inte mycken nytta av ögonen, framhåller ingenjör Bertel Westermund, som är specialist på gallerbygge. Det är just i ett galler som denna spindelvävs-tunna tråd ingår, men då känslan i fingrarna är ett betydligt finare instrument än ögat, måste man huvudsakligen »känna sig fram» för att kunna hantera detta diminutiva material.

Uttryckt i millimeter har tråden en tjocklek av åtta tusendels millimeter. Ett kilo tråd innehåller ungefär 100 mil tråd och man skulle således endast behöva 40 kilo för att kunna linda den ett varv runt jordklotet.

Pumpautomaten både gjuter glaskolvar och vakumpumpar rören. Här ser ingenjör Sture Edsman på när fröken Berdte Saxtorff sköter maskinen.

Ett miniatyrrör väger i genomsnitt 7 gram, medan rör av äldre tillverkning har en vikt av 60 gram. På bilden längst bort t. v. granskar ingenjör Bertel Westermund ett rørsystem som innehåller en spindelvävs-tunn tråd. T. h. sysslar Els-Beth Aspås med monteringen av elektronrör.

mm i diameter. Tråden är 425 mm lång och lindas i spiral, så att hela tråden får rum i hylsan. Men tråden måste även vara så isolerad från höljet att den vid en driftstemperatur av 1 000° C har ett isolationsmotstånd av storleksordningen 10 milj. ohm.

Nedbantning av både vikt och volym

Många elektronrör, som tidigare var veritabla jättar, har så småningom krympt ner till bråkdelen av sin första storlek utan att därigenom förlora något av sin effektivitet. Av den kvantitet rör, som i år skall tillverkas vid SER är huvudparten miniatyrrör, avsedda för rundradio. Rör av äldre typ hade i genomsnitt en vikt av 60 gram, medan ett miniatyrrör av dagens tillverkning endast väger 7 och har en volym, som endast är tiondelen mot tidigare. Denna nedbantning av både vikt och volym har varit möjlig genom att rørsystemet byggts upp för sig, varefter en helglasfot med insmälta kontaktstift svetsas på och smälts ihop med kolven. Förut byggde man upp rørsystemet på en stor fot som smältes ihop med en stor kolv och sedan sattes en bakelitsockel på och gjorde röret ännu större.

Miniatyrröret förenar det stora rörets användbarhet med förbättrade elektriska egenskaper och enklare tillverkningssätt. Det är mindre skrymmande både vid lagring och användning och är därjämte betydligt oömmare, då det genom sin robusta konstruktion tål betydligt större påfrestningar. Genom att bakelitsockel saknas hos miniatyrröret blir också ledningarna till rörelementen kortare, vilket är till stor fördel vid rörens användning.

Att miniatyrrören har en längre livslängd än de tidigare stora rören har vi genom praktiska prov kunnat konstatera.

Angorajumprar portförbjudna

— En fullkomligt dammfri fabrikslokal drömmer varje rörtillverkare om, fortsätter ingenjör Edsman. Ludd från en angorajumper kan t. ex. förstöra hundratala rör, och öppnar man ett fönster och ett maskrosfrö kommer insinglande kan det åstadkomma stora skador. Någon frisk luft genom fönstren kan man alltså inte tänka på, och det är därför sörjt för en god luftkonditionering i lokalen. Samtliga som håller på med fabrikationen måste ha skyddsrockar på sig, och jag har blivit en sådan »dammjägare» att jag till och med förbjudit stickning i arbetslokalen, påpekar driftschefen. Denna fritidssysselsättning var tidigare ett upp-

Forts. sid. 60.

Försofmar- svep

Katrineholmsfabriken besöktcs för en tid sedan av den snart 97-åriga fröken Charlotte Lewenhaupt, Sjötorp, som tillsammans med överhovjägsmästaren, greve Cl. C:son Lewenhaupt på Claestorp med maka och kyrkoherdeparet Herman Albringer tog del av fabrikationen. Samlade kring kuggfräsautomaten ses fr. v. greve Lewenhaupt, ingenjör B. Lundgren, grevinnan Ebba Lewenhaupt, fröken Charlotte Lewenhaupt och fru Carin Albringer.

Hemvärnets »Söderkompani» har även i vår gått högvakt på Stockholms slott, varvid ett flertal hemvärnspojkar ingick i vaktstyrkan. Ovan t. h. går en patrull LM-pojkar ut för avlösning.

Radion tas nu även till hjälp för att bekämpa den röde hanen. Brandmannen på ovanstående bild har på ryggen en SRA-byggt kortvågssändare med vilken han står i förbindelse med yttervärlden då han tränger in i ett rökfyllt rum.

Arbetsstyrkan vid Katrineholmsfabriken har utökats med några tyska flickor från Kiel, som här ses bekanta sig med sin nya omgivning genom att studera en karta över Katrineholmstrakten.

EH 10-tal flickor har under våren utbildats till kopister vid huvudfabriken. Kursledaren, ingenjör E. Lundgren, visar

Högg i sten

Karuselleleven, ingenjör Harald Alexandersson, fick i uppdrag att lära sig fornordiska under en vecka. Genom att konsumera en större kvantitet runmärkt smörgick allt som smort och runalfabetet avlockade den läraktige eleven alla hemligheter. Pennan var inte uppfunnen på runornas tid och ingenjör Alexandersson fick därför knacka in dem på en runsten och det gjorde han med teknisk hjälp på en eftermiddag. Denna runsten kommer en gång i tiden att bli en av hörnstenarna i det kommande radiohuset.

Dunungen

LM:s teateramatörer ligger nu i för fullt med att repetera in Selma Lagerlöfs pjäs »Dunungen». Vem som kommer att göra titelrollen är ännu så länge en hemlighet, säger teaterdirektören Bertil Torde- mark som just nu inte har några fritids- problem. Såsom regissör för denna pjäs har teatersektionen förvärvat skådespe- lerskan fru Barbro Kollberg som på bil- den går igenom brukspatronens roll med A Mattson på planeringen.

Matsalsrevy

Klanges Show-buss hade öppnat sina por- tar för intresserade LM-are vid en gene- ralrepetition innan han gav sig ut på sin

sedvanliga sommarturné. Som den show- man Klange är lät han slå på stora trum- man för föreställningen genom att ge LM-arna en liten smakbit av vad som väntade dem genom att låta ett par av re-

Hämtning vid porten

Denna 17 E, som är fotograferad utanför porten vid Vegagatan 16 i Sundbyberg, har inte gjort avstickaren fram till dörren för att hämta någon LM-are. Så långt sträcker sig ännu inte SS service. Nej vagnen råkade spåra ur på hemväg från Midsommarkransen och en LM-are som råkade bo i huset lyfte artigt på hatten och tackade för skjutsen »ända hem».

Vårblomster åt vårsångare

Med en bukett i vårens alla färger hylla- des musikdirektör Johannes Gohs då han på valborgsmässoafton glädde alla de an- ställda vid Huvudfabriken med att till- sammans med LM-kören sjunga in våren. De glada vårsångerna tonade ut med både spröd och malmdånande klang under be- tongvalven medan man trots kyla och rusk försökte frammana en känsla av att våren var kommen.

Sedan LM-kören sjungit ett omväxlande program framträdde Åke Stark och före- drog ett par operettmelodier.

LM-kören ligger nu i för fullt med sina repetitioner och har planer på att göra en liten sångturné till sjukhus och kon- valescenthem i Stockholm.

vyns artister sjunga några saker i mat- salarna. Gustaf Lövs fångade publiken på gammalt känt maner med sina roliga visor och Birgitta Glantz sjöng ett par slagkraftiga kupletter. Man kunde nästan tala om revy-stämning i matsalarna ef- teråt.

Möhippa

Då Lissy Andersén vid Vt 22 skulle knyta hymens band firade hennes kamrater på avdelningen »tilldragelsen» med en liten kaffefest i mässen. Goda råd om bä- sta sättet att göra köttbullar och skjort- tvätt ringde fröken Andersén i öronen då hon gick därifrån för att byta ut sin frö- kentitel.

Några av de medver- kande vid personalfesten vid Alpha fören tid sedan.

Vårfest på Hasselbacken

Sällskapet LME har haft sin traditionella vårfest och denna ägde i år rum den 16 maj på Hasselbacken. Närmare 250 LM-are från huvudfabriken och dotterföretagen hade då samlats för att under gemytliga former vara tillsammans en kväll. Den nyvalde ordföranden, ingenjör Harald Alexandersson, som efterträtt dr C E Aurell såsom klubbförare, hälsade gästerna välkomna och direktör Hans Thorelli tackade för maten.

Det är skottår i år och fröken Lillemor Kähre vid Ermi gav sina manliga kolle-

gor några små beska piller. Slutet av det versifierade talet löd:

Om någon köper mycket kläder
och ansar sig på tusen sätt;
är det en man så är han prydlig,
men kvinnan kallas då kokett.

Om äkta maken gör ett felsteg
så har hon »allting skönt förrätt»;
går mannen från den rätta vägen
så har man honom missförstått.

Ja, det är konstigt med det mesta;
vi har kapitlet känslighet —
Ni har beskyllts att sakna sådan
av alla dom som led och gråt;

men det är fel för förr Ni doge
än tillät att nån annan såg
Er skynda hem från höga chefsbord
till lek med sonens tuff-tuff-tåg.

Men konstigast av alltihopa
är den idé Ni har att vi
är svåra gåtor som skall lösas;
den stora gåtan är ju Ni!

Och den försöker vi att lösa,
ibland med lek ibland med list,
för har vi Honom vid vår sida
blir livet aldrig mera trist.

Vi struntar blankt i makt och ära!
Vi älskar Er, och det är VÅR!
Vad kan väl någon mer begära?
— Nu ska jag tiga fyra år —

LM-dagen på Skansen 24 augusti

Den 24 augusti är det åter dags för LM-dagen på Skansen, den sjätte i ordningen. Programmet blir i stort sett det sedvanliga och liksom under tidigare år kommer de olika fritidssektionerna att medverka med sång, musik, teater m. m.

Vårsjungning i Söderhamn

Våren hälsades välkommen med ett trevligt program i Söderhamns-fabrikens matsal på valborgsmässoafton. När personalen vid lunchen kom upp till matsalen möttes de av Julius Fuicks Florentinermarsch, som spelades av fabriken egen orkester, som nu uppgår till 12 man. Under herr Rosenlunds ledning gav orkestern därefter en konsert varvid ett potpurri ur operetten Rose-Marie samt Estrellita framfördes.

Fabriken manskör tog därefter plats på estraden och sjöng under herr Posts ledning Lindblads »Vintern ra...», Prins Gustavs »Glad såsom fågeln», en vals av C P Wahlin samt L M Beens »Majsång».

Genom ihållande applåder tackade personalen såväl kören som orkestern för framträdandet.

Fel i avlöningen

Nedanstående har vi hämtat ur Vi »Aseater»:

På morgonen efter avlöningsskvällen kommer en jobbare in till basen och är arg över att han fått för litet i avlöning. Basen ringer avlöningskontoret och får beskedet att vederbörande fått för mycket föregående avlöning. Basen till jobbaren:

— Du fick ju för mycke' förra veckan, men det sa' du inget om.

— Nej, att dom räknar fel en gång kan man ju överse med, men när de' upprepas blir man förb-d.

Televisionsinviqning

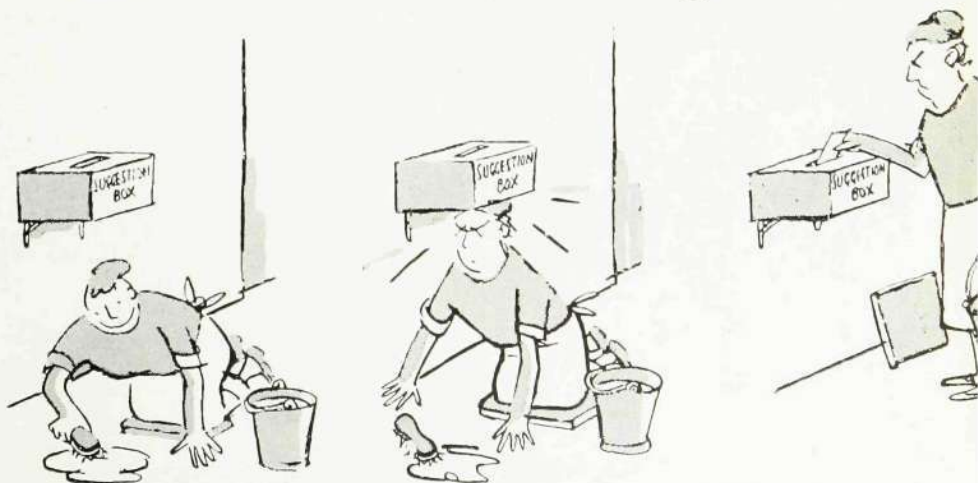

Från vår New York-korrespondent har vi fått ovanstående bild som inte tarvar någon förklarande text.

Telefonfabrikens sjukkasse

Telefonfabrikens erkända sjukkasse hade den 6 maj föreningssammanträde i Mid-sommargården. Styrelse- och revisionsberättelserna föredrogs och godkändes och beviljades styrelsen ansvarsfrihet för det gångna förvaltningsåret.

Kommentarer överflödiga

Att det vid Ermi tillverkas ångmaskiner, dieselmotorer, delar till motorcyklar och möblemang är säkerligen en nyhet för de flesta. Men när vi besöker Ermis lärlingsverkstad en »hobbykväll» finner vi så gott som hela lärlingsstyrkan samlad i färd med att göra nyttiga och trevliga saker till sig själva.

Förman Sune Axäll hjälper lärlingarna till rätta med de problem som uppstår och han berättar att det är nästan omöjligt att få grabbarna att lägga ihop verktygen när de timmar som anslagits till hobbyarbeten nalkas sitt slut.

— Tiden före jul är det huvudsakligen julklappar och andra nyttosaker, som ser dagens ljus, framhåller förman Axäll. På våren sätter denna årstid sin prägel på

av förman Axäll. Här får eleverna en första inblick i bänkarbete och får även lära sig arbeta med olika verktygsmaskiner. Det brukar bli ca 4 månader vid en svarv, 2 månader vid en fräs, 1 månad vid kippen, 4 månader vid bänken och 1 månad som ägnas åt härdningar.

— Det är inga egentliga övningsarbeten, som utförs på denna verkstad, påpekar herr Axäll, utan arbetet består huvudsakligen i att eleverna under ledning får tillverka och reparera verktyg, samt göra finmekaniska detaljer för experiment.

Sista lärlingsåret tillbringar eleven på den avdelning, där det är meningen att han skall stanna. Eleverna får i möjligaste mån välja den avdelning de vill komma till, varvid de duktigaste pojkarna får välja först.

Hobbykvällar

lärlingsstimulans

hobbykvällarna, ty då är det reparationer av cyklar och motorcyklar som dominerar.

Ett 40-tal elever vid Ermis yrkesskola

I yrkesskolan vid Ermi finns för närvarande ett 40-tal elever. Skolan startade 1947 med sexton lärlingar, varav femton utexaminerades efter 3 år. Året därpå lämnade tolv pojkar skolan. Teoriundervisningen bedrivs i huvudsak i överensstämmelse med den kursplan, som tillämpas vid Stockholms stads lärlings- och yrkesskola med åtta timmar per vecka under 30 veckor årligen. Den praktiska utbildningen är uppdelad i tre delar efter de tre lärlingsåren.

Det första året cirkulerar pojkarna runt på verkstaden och är ungefär en månad

på varje avdelning. Det är i första hand de mekaniska avdelningarna de arbetar på, varvid de får sätta sig in i borring, gängning, svarvning och ytbehandling, men de får även en tid arbeta vid något förråd och också syssla med en del hopsättningsarbeten. Det är huvudsakligen tempoarbeten i produktionen, som de får ge sig i kast med.

Det andra året tillbringar eleverna på lärlingsverkstaden där de tas om hand

En fyrklöver Ermi-lärlingar. Överst Ove Hedman med en motor som han själv byggt på lediga stunder i lärlingsverkstaden. Nedan fr. v. Nils Georg Folkeson vid en svarv, Rune Haggström i färd med att bygga en räkneverksprovare medan Bo Gustafsson med ett skjutmått ser till att hans arbetsstycke har de rätta toleranserna.

Intresset för studier är mycket stort

— De avdelningar som mest hägrar för pojkarna är verktygs- och instrumentmakaravdelningarna, påpekar ingenjör Karl-Rune Staf, som svarar för skolan. Men även de elektriska avdelningarna utövar stor dragningskraft på de unga eleverna. Intresset för studier är påfallande stort, många av de elever, som tidigare gått ut från skolan har sedan fortsatt att studera på tekniska aftonskolor för att förkovra sig ytterligare.

Yrkesombudet vid Ermi, herr S A Ragnelid, har en intim kontakt med lärlingarna och framhåller att man inte får glömma bort, att de pojkar man har att göra med inte lekt av sig ungdomsyran ännu, och att man kommer längst med dem, om man har detta i tankarna. På det stora hela tror jag nog att utbildningen är upplagd på bästa möjliga sätt. Jag tror, att eleverna efter avslutad yrkesutbildning verkligen fått en god grund att bygga vidare på, säger herr Ragnelid till sist.

Festplatsen med sångkören på estraden.

Helgmålsringning

Alltid har den fyllt mitt sinne med något av frid. Även mitt i storstadens brådska och hets. Ibland kommer klockklangen från Norrlands skogsbygder, ibland från Sydsveriges slättland. Men alltid ljuder dess malmtoner lika klara och vackra genom radion, in i mitt hem. Då ser jag för mig någon fridfull landskyrka, inbäddad i snö eller omsusad av björkar en sensommarkväll med helgdagsfrid över markerna. Just när solen börjar sjunka och färgar älvens stilla vatten i purpur och azurblått. Så vackert att ingen mästare kan fånga det med sin pensel.

Hela naturen tar emot klockklangen. Människorna har lämnat sitt arbete på åker och äng och får tid att stanna en stund och njuta av kvällens skönhet. En myggsvärm dallrar över vattnet i de sista solstrimmorna, en fläkt av något överjordiskt vilar över den stilla naturen, när den bereder sig för nattens vila...

Då är man åter ett med naturen i vaken dröm fastän mitt i storstadens brus. Ofta når klockklangen fram till någon i förskingringen, som just en kväll får höra den från sin hembygds kyrka. Då griper den på sitt särskilda sätt.

En lördagskväll hör jag hallåmannen i radio: »Nu kommer helgmålsringningen från Långsele kyrka i Ångermanland!» Jag skyndar fram till högtalaren, ändrar till starkare ton. Och så kommer den djupa, välkända malmklangen tonande in i mitt hem. Först blir jag så glad, säger till min make: »Lyssna, det är Sveriges vackraste kyrkklockor Du får höra nu!» Sedan kommer någonting mäktigare än allt jag någonsin känt strömmande över mig.

Minnen! Mitt barndomshem, Mor, mina syskon! Jag känner mig plötsligt förenad

Första LM-dagen i Söderhamn

Den första LM-dagen i Söderhamn blev en succé trots att vådrets makter inte gynnade festen med något solsken. Söndagen den 25 maj var det mulet hela förmiddagen och kort innan festligheterna på berget började drog det ihop till regn. Detta avskräckte naturligtvis en del av den väntande publiken. Men de som hade mött upp voro överens om att det var en lyckad dag.

LM:s Söderhamnsorkester under ledning av Tommy Roslund spelade upp ett populärt program och belönades med taktfasta applåder. Sångdirigenten Fingal Post hade heller ingen svårighet att med sina duktiga sångarbröder ta hem en sjujungande succé medan det spelglada cabaretgänget med sina glada visor och roliga upptåg förhöjde stämningen åtskilliga grader.

En av de stora huvudpunkterna på programmet var en frågesporttävling mellan Söderhamns Verkstäder och Söderhamns-

LM-arna. Magister Gösta Knutsson var ledare och han ledde det hela i välkänd trevlig stil och hans torroliga kommentarer satte skrattnusklerna på hårda prov. De båda frågesportlagen, som bestod av tre man vardera, följde varandra sida vid sida och det var först i en spännande slutspurt som Söderhamns Verkstäder kunde dra ifrån. Slutsiffrorna blev 18 för Verkstäderna och 17 för LM. Söderhamns Verkstädernas segrande lag hade följande sammansättning: N Ehrlin, A Lorin och V Forsman, medan LM mönstrade en trio bestående av A Hedström, S Sundström och B Neij.

För småttingarna hade det ordnats med en särskild underhållning. Uno Sten svarade för detta program i karusellstil, som livligt uppskattades av det ungdomliga auditoriet. En annan som i hög grad bidrog till glädjen var »Tjock-Anders», som med sitt kapell svarade för den gamla dansmusiken.

Stort brideintresse i Katrineholm

Sex par brideintresserade LM:are vid Katrineholms-fabriken startade försöksvis i höstas i SKF:s nybörjarkurs. Intresset växte och i januari i år tillsattes en interimstyrelse vid Kh bestående av herrar Sven W Eriksson, Göte Eriksson, Kh 52 och Tage Andersson, Kh 53. Den nybildade klubben fick vid starten ett 30-tal medlemmar, som troget haft sina spelkvällar varje tisdag i matsalen. De första 5 kvällarna hade man god hjälp av herr Bruno Gustavsson från SKF som instruktör och den 29 april avslutades säsongen med ett litet bridgeparty, till vilket vännerna på SKF inbjödits.

Brideintresserade katrineholmare.

Amason räddade

LM:s skytteära

Den hittills sämsta placeringen i Svenska Dagbladets korporationsskjutning blev det i år för L M Eriesson, när tävlingen avgjordes på Stora Skuggan den 11 maj. Vi hamnade på 8:e plats. Tidigare har LM en gång blivit 7:a — det var år 1927 — och sedan dess har vi aldrig varit sämre än 5:e lag. Lagpoängen blev dock så hög som 822, vilket i förhandstips säkerligen placerat oss som 3:a eller 4:a. Men aldrig tidigare har så många höga lagpoäng skjutits. Nio lag nådde över 820 poäng, ett resultat som under många år räckt till seger. De många höga lagpoängen berodde till stor del på det vackra vädret. En annan orsak till de goda resultaten är den träningsflit som finnes hos många av korporationens skyttar. I detta hänseende kunde LM-skyttarna gärna visa litet större intresse och litet mer allmänt infinna sig till träningskjutningarna. Att skjuta höga poäng är svårt, och fordrar mycket träning, och det är höga poäng som måste till för att lagresultatet för 9 skyttar skall bli över 830. Det är framförallt de lägre klassernas skyttar, som

måste träna mycket. Skyttar i de högre klasserna har ju i allmänhet träning genom sitt skytte i respektive föreningar. Vid årets tävling förlorade vi 11 poäng enbart i klass 1 mot det segrande Spårvägen. Deras lagresultat var 839, vilket är lika med Agas rekordnotering 1950. Spårvägens seger var den 7:e i Korpens 27-åriga tillvaro, och med denna seger har Spårvägen triumferat en gång mer än vad vi gjort. Med detta senare för ögonen borde vi LM-skyttar gå in för 1953 års skjutning med den föresatsen att vi skall komma vältränade och många. Vårt goda namn som skyttekorporation får inte utsättas för allt för stora påfrestningar, utan vi måste vara med i utvecklingen och pressa lagpoängen i höjden. Efter årets skjutning måste dock konstateras att skytteintresset hos LM-arna är stort. Mycket allmänt undrar man vad orsaken kunde vara till den dåliga placeringen. En av dessa ligger måhända i att intresset för korporationsskjutningen vaknar först efter och inte i god tid före tävlingen.

Idrottspropaganda

För att stimulera idrotten inom företaget hade Sieverts Kabelverks Idrottsklubb den 17 april anordnat en propagandaafton i föreläsningssalen. Ingenjör Hagman, Alpha, gav många intressanta glimtar från korpidrottens första år, om organisationen inom förbundet samt om korpens syfte och mål. Sedan en trevlig korporationsfilm visats kom kvällens höjdpunkt, då landslagskaptenen Rune Larsson redogjorde för träningen inför Helsingforsolympiaden. Vidare berättade han om London 1948, där särskilt hans beskrivning av »lokomotivet» Zatopek livligt uppskattades av den talrika publiken. Som avslutning visades olympiafilmen från London med kommentarer av Rune Larsson.

med dem, innesluten med dem i dessa toner, som även når dem samtidigt.

Men, så kände jag mig med ens så långt borta, det började värka i mitt bröst, tårarna kom strömmande. Jag måste fly in till ensamheten. »Vart tog Du vägen?» undrade min make, när han kom in till mig, där jag stod i det mörka rummet och kämpade för att komma tillbaka till mig själv och till lördagskvällen.

Elisabeth

Det var en tung och dyster stämning i LM-tältet vid middagstiden, då det ena dåliga resultatet efter det andra presenterades. Då klockan var halv tre hade vi inte ens 800 poäng. Endast tidigt på morgonen hade LM varit synligt på resultatavlan, och man undrade litet varstans vart vi tagit vägen. Många trodde att vi höll inne med en del goda resultat, för att ta fram dem senare, men så var ej fallet. Situationen var mycket bekymmersam, men det ljusnade något när G

Brand, HF/Cn, presenterade en 95:a i klass 1. Vi fick då 804 poäng, och stämningen steg några grader. Strax därefter blev det ännu mer jubel i tältet. Fru Anna-Lisa Berg, HF/Ev, uppenbarade sig med en egenhändigt tillverkad 93:a, och hon sken i kapp med majsolen. Lagpoängen åkte upp till 812 och Anna-Lisa nästan lika högt när hon hissades av överlyckliga arbetskamrater. Maken Uno, världsmästarskytt och olympiaaspirant, såg bekymrad på Anna-Lisas luftfärder, men han tyckte nog att de var välförtjänta, för själv hade han endast lyckats få ihop 67 poäng.

812 poäng medförde att vi åter fick plats på anslagstavlan, och när Gottfrid Gustavsson en stund senare presterade 93 poäng i klass 5 löd lagpoängen på 819, vilket var ett resultat, som vi inte vågade drömma om en timma tidigare. Den säkre Gottfrids 93-poängare renderade honom en 8:e placering i den svåra 5:e klassen. För vår del ansåg vi tävlingen vara klar så dags på dagen, då Sven Lundell, FÖB/Ams, i samma veva sköt och lyckades få 94 poäng i klass 1, varmed han höjde lagresultatet till 822. Och det var ingen dålig dagsskörd. 62 LM-skyttar ställde upp och 74 hade anmält sig. Totalt deltog 5 300 skyttar, vilket betyder att över

LM-flickorna i Katrineholm har spelat en handbolls-match mot Aug. Stenmans AB i Eskilstuna och fick se sig slagna med 2—0. Bredvidstående bild togs efter matchen.

Goda resultat vid simnings- mästerskapen

Huvudfabriken och Försäljningsbolaget stod i år som arrangörer för koncernmästerskapet i simning. Tävligen hade förlagts till en måndagskväll, då ingen annan kväll stod till buds. På grund härav blev deltagarantalet ej så stort som det brukar vara. Ett 20-tal simmare ställde upp och bland resultaten kan särskilt nämnas söderhamnaren I Lundgrens goda prestation på 100 och 200 m fritt simsätt. I lagkappsimmningen 5 × 50 meter visade karlskronapojkarna de bästa takterna.

Resultat: Herrar: 100 meter fritt: 6 deltagare. 1. I Lundgren, Söderhamn, 1.06,4, koncernmästare, 2. L Hallström, Karlskrona, 1.11,2, 3. L E Karlsson, Karlskrona, 1.18,9, 4. U Sandholm, LME IK, 1.20,9, 5. R Florheden, Karlskrona, 1.23,6, 6. R Karlsson, Sieverts, 1.45,4.

100 meter bröst: 4 deltagare. 1. S Pettersson, Karlskrona, 1.29,2, koncernmästare, 2. S Franzén, DKB, 1.35,7, 3. L E Karlsson, Karlskrona, 1.49,4, 4. J Segelstad, Sieverts, 2.06,9.

200 meter fritt: 4 deltagare. 1. I Lundgren, Söderhamn, 2.51,3, koncernmästare, 2. S Pettersson, Karlskrona, 3.00,0, 3. E Leppänen, LME IK, 3.32,4, 4. R Andersson, LME IK, 3.32,5.

Lagkapp 5 × 50 meter: 3 lag. 1. LME Karlskrona, 2.51,5, koncernmästare, 2. DKB, 3.08,2, 3. LME IK, 3.34,6.

Damer: 25 meter fritt: 1. Siri Taskinen, Sieverts, 21,1, koncernmästare, 2. Eivor Grönberg, LME IK, 21,2, 3. Sanny Taskinen, Sieverts, 21,9, 4. A B Elwin, LME IK, 24,8.

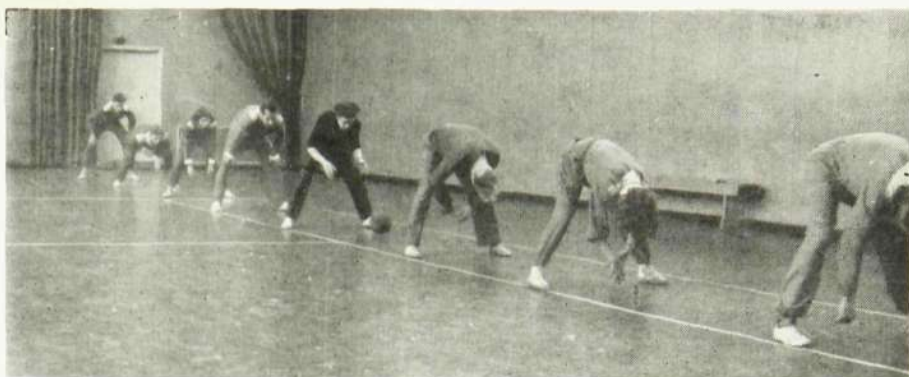
70 000 skott lossades på Stora Skuggan den dagen.

Den individuella prislistan inom vår korporation blev:

Klass 1: 1. G Brand, HF/Cn, 95 p, 2. S Lundell, FÖB, 94 p, 3. Anna-Lisa Berg, HF/Ev, 93 p, 4. Th. Baumbach, HF/Cp, 91 p.

Klass 2: 1. K A Nilsson, HF/Vt, 92 p, 2. T Dahlquist, Ermi, 92 p, 3. H Geidon, Ermi, 84 p.

Klass 3: 1. G Olsbro, HF/Zm, 86 p, 2. L Gustavsson, HF/Vt 15, 83 p, 3. E Bjurström, GR, 80 p.

Bosöträff

Ett 50-tal idrottsintresserade LM-are samlades i mitten av maj till en weekendträff på Bosön, där man ägnade sig åt träning och trevliga samkväm. På bilden

ses en grupp LM-are mjuka upp sig med att rulla bollar i den rymliga gymnastiksalen.

Klass 4: 1. G Granstam, HF/Vtt, 86 p, 2. I Lyvik, HF/Vt 27, 83 p, 3. Å Löfström, HF/Vt 22, 82 p.

Klass 5: 1. G Gustavsson, GR, 93 p, 2. J Sundberg, HF/Cr, 89 p, 3. C-E Waldenström, HF/Gp, 88 p, 4. K B Olsbro, HF/Cp, 86 p.

Av övriga koncernföretag var det endast Sieverts Kabel, som lyckades få någon framskjuten placering. I B-gruppen placerade sig Sieverts Kabel som 5:e lag med lagpoängen 786.

Vid en titt i den individuella prislistan för hela tävlingen fann man en del »Ericsson-skyttar».

Klass 1: 11. Nils Ahlberg, Alpha, 98 p, 16. L Karlsson, Rifa, 97 p, 33. S Jönsson, Sv. Radiobolaget, 96 p.

Klass 2: 25. K A Nilsson, LME, 92 p, 30. Torsten Dahlquist, LME, 92 p, 37. John Jonasson, Sieverts, 91 p.

Klass 3: 26. G Olsbro, LME, 86 p, 33. John Holtz, Sieverts, 85 p.

Klass 4: 5. Kurt Andersson, Rifa, 94 p.

Klass 5: 8. G Gustavsson, LME, 93 p, 24. K G Berg, Sv. Radiobolaget, 91 p.

Katrineholmsskytte

Katrineholms Skyttegille har haft sin årliga korpskyttetävling och LM-arna höll sig väl framme i prislistan på klass I. Alf Carlsson, Kh 51 placerade sig som nr 3 med 95 p, Gösta Andersson, Kh 51 blev nr 9 på 92 p, Åke Jurstrand Khk nr 11, 92 p, Alf Norlin Kh 51 13 92 p, Knut Andersson Kh 51 16 91 p, Tage Andersson, Kh 52 17 91 p.

Korpschack

Våra schackspelare har i år haft idel framgångar och lagledaren G Andersson, Vt 22 är över hövan belåten. I division I tog lag 1 för alltid hem det av Stockholms schackförbund skänkta vandringspriset som det kämpats om sedan 1940 genom att vinna det för fjärde gången och i division II lade lag 2 beslag på femte plats. Lag 3 med A Lindström vid första bordet vann division III utan förlust. Lag 4 blev fyra i division IV och lag 5 som var höpsatt av spelare från Vt 05 vann division V.

Det segerrika lag 1 som för alltid tog hem vandringspriset har bestått av N Bergqvist, Gr, N Östling, Vt 30, E Johansson Vt 39, K Sandberg samt reserv H Larsson, Vt 37.

Sammanlagt har 35 spelare varit i elden.

Huvudfabrikens segerrika schacklag i division I med sina förnämliga priser.

List-tack

Herr Redaktör!

Titt och tätt får jag tackkort på min arbetsplats från kolleger som fyllt år eller gått och gift sig. Naturligtvis är det ju roligt att se att mitt lilla bidrag blivit uppskattat men hur mycket besvär har jag inte åstadkommit genom att teckna på en lista. Nu måste först mottagaren skriva ut massor med tackkort och kuvert och sedan skall våra vaktmästarflickor ödsla tid med att dela ut dem. Vore det inte bättre om de som blir föremål för hyllningar bara satte upp ett tack på en anslagstavla så skulle hela tacksägelseproceduren förenklas betydligt.

Jag bara frågar!

Koncernmästerskapen i handboll

Koncernmästerskapen i handboll för såväl damer som herrar har nu avgjorts. Huvudfabrikens damer segrade i sin klass medan Karlskronafabrikens stronga garde som vanligt tog hem koncernmästerskapet på svärdssidan.

Det var i år 5 damlag, som ställde upp och ända in i det sista hölls spänningen uppe då samtliga matcher var mycket jämna. Huvudfabrikens flickor visade dock de bästa takterna och kunde då sista matchen spelades notera en seger över Ermi med 5-3.

Resultatlistan blev följande: LME Stockholm—LME Katrineholm 4-1, Telesignalfabriken—Ermi 4-4, Radiobolaget—LME Stockholm 1-4, LME Katrineholm—Telesignalfabriken 1-2, Ermi—Radiobolaget 5-0, LME Stockholm—Telesignalfabriken 1-4, LME Katrineholm—Ermi 1-2, Radiobolaget—Telesignalfabriken 2-1, LME Stockholm—Ermi 5-3, LME Katrineholm—Radiobolaget 1-2.

1. LME Stockholm ..	4 3 0 1	14-9	6 p.
2. Ermi	4 2 1 1	14-10	5 p.
3. Telesignalfabr. ..	4 2 1 1	11-8	5 p.
4. Radiobolaget	4 2 0 2	5-11	2 p.
5. LME Katrineholm	4 0 0 4	4-10	0 p.

Intresset för handboll bland herrarna tycks vara i stigande och inte mindre än åtta lag hade anmält sig till mästerskapsturneringen. Matcherna spelades i två grupper där de två bästa lagen i varje

Spindelvävstråd

(Forts. fr. sid. 52)

skattat tidsfördriv för en del av personalen, då det var sådant väder att de inte kunde gå ut och gå på lunchrasten.

— Lika rädd som jag är för angorajump-rar och stickning är jag för trikloretylen, säger ingenjör Edsman. För en tid sedan uppstod stor kassationsprocent på en viss rörtyp, och först efter ett omständligt detektivarbete kunde vi komma på att det var ångorna från denna kemikalie som påverkade katodhylsan i rören. Trikloretylet användes till tvättning av detaljer och då hylsorna kom i närheten blev de »smittade».

— Då fabrikationen lades om till att huvudsakligen omfatta miniatyr-rör var det en mängd glastekniska svårigheter som mötte. En stor del av tillverkningsmaskinerna måste byggas om och detta var ett tidsödande arbete. Barnskorna har vi nu redan trampat ut när det gäller miniatyr-rör, men då utvecklingen inom detta område sker med lavinartad fart, måste man nog ställa in sig på att det inom kort kommer ännu mer revolutionerande typer, som kräver helt andra tillverkningsmetoder, slutar ingenjör Edsman.

grupp kvalificerade sig till finalomgången. I den grupp där Huvudfabrikens lag återfanns blev det en hård strid om finalplatserna. Endast ett mål skilde Huvudfabriken från Ermi om vilket lag som skulle komma med i finalen.

Finalomgången avgjordes söndagen den 27 april. Karlskrona vann samtliga matcher med målkvoten 25-15 och utgick därmed som segrare. Huvudfabriken förlorade endast mot segraren och vann sina återstående två matcher. Det välspe-lande Göteborgslaget kom på tredje och Försäljningsbolaget som allmänt ansågs såsom den svåraste konkurrenten till Karlskrona hade en svart dag och förlorade samtliga matcher.

Resultatlistan fick följande utseende: Kvalomgången: LME Göteborg—Radiobolaget 9-4, LME Karlskrona—Ermi 5-7, Försäljningsbolaget—Driftkontrollbolaget 17-11, Karlskrona—Sieverts Kabelverk 18-5, Försäljningsbolaget—Radiobolaget 21-1, LME—Ermi 5-4, Radiobolaget—Driftkontrollbolaget 2-7, Försäljningsbolaget—Göteborg 8-10, LME—Karlskrona 6-9, Ermi—Sieverts Kabelverk 9-1. Finalomgången: LME—Försäljningsbolaget 11-8, Göteborg—LME 6-12, Karlskrona—Försäljningsbolaget 5-3, Karlskrona—Göteborg 11-3.

1. LME Karlskrona	3 3 0 0	25-15	6 p.
2. LME Stockholm ..	3 2 0 1	29-23	4 p.
3. LME Göteborg ..	3 1 0 2	19-31	2 p.
4. Försäljningsbol.	3 0 0 3	19-26	0 p.

Sommarpristävlan

Ni läser naturligtvis KONTAKTEN från pärm till pärm och därför har vi denna gång gjort en pristävlan där det gäller att »söka bokstäver». På 9 olika sidor finns en kursiverad bokstav i texten och det gäller att sammanställa dessa till ett ord. Den som listar ut vilket ord det kan vara och sänder in svaret i ett kuvert till KONTAKTEN:s redaktion före den 20 juli kommer att få en tia i pris om det blir det första som vår jury öppnar.

Problemlösning

Otaliga pennor har slitits upp och stora mängder papper har förbrukats när våra problemlösare gav sig i kast med uträk-nandet av åldern på de tre församlings-borna, kantorn och prästen, som vi in-bjöd till i förra numret. Att det inte var en lätt sak att få fram lösningen erkän-nes utan omsvep. Och nu till lösningen. Produkten av de tre församlingsbornas ålder var 2 450. Detta tal upplöses i sina primfaktorer och man får då fram siff-rorna 2, 5, 5, 7, 7. Med ledning av dessa får man fram 10 olika alternativ på de tre församlingsbornas ålder.

a) 2 25 49	f) 7 14 25
b) 2 35 35	g) 2 5 2 45
c) 5 10 49	h) 2 7 175
d) 5 14 35	i) 5 7 70
e) 7 10 35	j) 7 7 50

Av dessa alternativ utgår g) och h) såsom otänkbara.

Summan av församlingsbornas ålder och kantorns ålder blir då i de återstående fallen:

	Församlings- bornas ålder	Kantorns ålder
a)	86	43
b)	72	36
c)	64	32
d)	54	27
e)	52	26
f)	46	23
i)	82	41
j)	64	32

Man ser av detta att kantorn måste vara 32 år, ty då hade han två alternativ att välja på (c och j). Kantorn måste då göra prästen en fråga till, varvid han fick veta att prästen var äldst av samtliga.

I alternativ c) är församlingsborna resp. 5, 10 och 49 år gamla varvid prästen måste vara mer än 49 år. Församlingsbornas ålder i alternativ j) är 7, 7 och 50 år och då måste prästen vara mer än 50 år. Är prästen mer än 50 år är han äldst i båda fallen. Men är han 50 år precis är det endast alternativ c), som kan komma ifråga.

Den först öppnade rätta lösningen hade insänts av Einar Karlsson, Vt 05 som får sin tiokronorssedel omgående.

FRÅN FÖRETAGSNÄMNDERNA

Karlskronafabriken

Sammanträde den 13 mars 1952

Sedan nyval förrättats, är nämndens sammansättning följande:

Företagsledningens representanter: Ordinarie ledamöter: hrr S Jacobsson (ordf.), S Lindahl, A Tobiasson, A Wrette. Suppleanter: hrr B Calmin, C Fehm, E Jonsson, G Stahre. **Arbetarnas representanter:** Ordinarie ledamöter: fr. M Fredriksson, hrr G Bernefalk, U Fast, G Karlsson, A Lindell, B Nilsson, C Pagels (vice ordf.). Suppleanter: fr. M Björlelius, hrr S Ekelin, A Mårtensson, B Pernblad, K-G Persson, H Svensson, E Österström. **Tjänstemännens representanter:** Ordinarie ledamöter: fr. I Johansson, hrr N Håkansson, G Tyrberg. Suppleanter: fr. S Andersson, hrr G Björk, O Mellbourn.

Musik under arbetet

Frågan om musik under arbetet har tidigare diskuterats, sade hr Pagels, som framhöll, att det var ett önskemål, att radions programpunkt med detta namn skulle utsändas i högtalarna. Om musik utsändes under långa perioder verkar den tröttande, framgår det av de undersökningar som gjorts, framhöll hr Jacobsson. Då denna programpunkt utsändes under en längre tid, lämpar den sig därför inte så bra. Dessutom skulle det bli ganska dyrt med ett sådant arrangemang, eftersom licens måste lösas för varje högtalare.

I den följande diskussionen framhölls, att musikprogrammen i sin nuvarande utformning var tillfredsställande. För att emellertid bereda personalen möjlighet att diskutera programmen överenskom, att en programkommitté skulle tillsättas med representanter för de olika personalgrupperna.

Antalet tjänstemän

Den nuvarande tendensen att tjänstemännens antal snabbt ökar såväl absolut som relativt i förhållande till antalet arbetare

kan tyckas oroväckande, sade hr Håkansson. Detta sammanhänger emellertid med den omdaning, som skett i samhället, med specialisering av arbetsuppgifterna. Den fortlöpande industrialiseringen har haft särskilt stor betydelse i detta fall på grund av det starkt ökade behovet av teknisk personal. Stat och kommun har även framtvingat en ökning av antalet tjänstemän bl. a. genom de krav de ställer på de enskilda företagen ifråga om statistiska uppgifter m. m. Man kan emellertid inte säga, framhöll hr Håkansson, att vi har för många tjänstemän, om man önskar få de funktioner utförda, som tjänstemännen fullgör.

Det är nog med en viss motvilja som såväl företagsledning som arbetare ser på den utveckling mot ett ökat antal tjänstemän, som försiggått, sade hr Tyrberg. Det är givetvis inte heller något tjänstemannaönskemål, att antalet tjänstemän skall öka mer än nödvändigt, och de tendenser till överorganisation, som på vissa håll föreligger, bör på allt sätt bekämpas. Vid Karlskronafabriken har sedan starten antalet tjänstemän inte ökat nämnvärt jämfört med antalet arbetare, men inom industrin i allmänhet har på grund av företagens expansion en kraftig ökning skett av förvaltningsapparaten och därmed antalet tjänstemän. Bland de tjänstemannagrupper inom industrien, som på senare tid starkt ökat, kan nämnas de som sysslar med planering och den tekniska personalen.

Jämsides med ökningen av antalet tjänstemän inom industrien har även en stark ökning skett av produktionen. Det kan knappast anses troligt, att samma produktionsökning hade skett utan en ökning av antalet tjänstemän, ansåg hr Tyrberg.

De goda konjunkturerna har nog medfört, att antalet tjänstemän ökat, eftersom företagen under senare år haft råd att offra mer pengar än tidigare på utvecklingsarbete, framhöll hr Fast. Produktionsökningen har säkerligen till viss del möjliggjorts genom en ökning av antalet tjänstemän, men vi bör hålla ögonen öppna för den tendens till överorganisation, som på vissa håll förekommer.

Kraven på förbättrad service, den mer komplicerade tekniken samt kraven på ökad kontroll över rörelsekapitalet har

nog varit de faktorer, som haft den största betydelsen för ökningen av antalet tjänstemän, sade hr Tobiasson.

Den höga levnadsstandarden i vårt land sammanhänger med att vi kan tillverka tekniskt komplicerade varor, som kräver stor teknisk skicklighet av personalen, framhöll hr Jacobsson. Ur denna synpunkt är det naturligt, att en relativt stor del av de anställda är tjänstemän. Det ligger emellertid i allas intresse, att arbetet utföres med så få tjänstemän och så få arbetare som möjligt.

Vid sammanträdet framfördes även önskemål om att ett intressekontor skulle startas vid fabriken. Det framhölls, att detta skulle kräva en relativt stor personal. Till ett följande sammanträde skulle emellertid undersökas, om det var ett mer allmänt önskemål från personalen att ordna sparavdrag genom företagets försorg.

AB Alpha Uddevalla

Sammanträde den 5 mars 1952

Nyval till företagsnämnden hade förrättats sedan föregående sammanträde. Nämndens sammansättning är därefter:

Företagsledningens representanter: Ordinarie ledamöter: hrr H Bratell, I Jarkander, S Rössel (ordf.). **Arbetarnas representanter:** Ordinarie ledamöter: fr. H Andersson, hrr F Högberg, B Ljungberg (vice ordf.), T Löfkvist, K Sörensson. Suppleanter: fru A Blom, hr G Severinsson. **Tjänstemännens representanter:** Ordinarie ledamöter: hrr S Johansson, N Nicklasson, H Persson. Suppleanter: fr. C Augustsson, hrr S Appelgren, E Scherman.

Förslagskommittén hade sedan föregående sammanträde behandlat tre förslag, av vilka två belönats med tillsammans 75 kr.

Verksamheten under år 1951

Orderingången var under det gångna året något större än faktureringen, och orderstocken ökade med sammanlagt ca 2 milj. kr, omtalade hr Rössel. Jämfört med tidigare år visade även faktureringen en steg-

ring, vilket till viss del berodde på det lägre penningvärdet men även till viss del på en ökad produktionskvalitet. Uddevallafabrikens andel i faktureringen var år 1951 avsevärt större än året innan. Detta förklaras av den återhämtning, som skett i tillverkningen av installationsmateriel. Denna tillverkning var år 1950 avsevärt mindre än normalt. Produktionen har under det gångna året kunnat uppehållas utan nämnvärda störningar. Det ekonomiska resultatet har emellertid påverkats i negativ riktning av de kraftigt ökade tillverkningskostnaderna, som inte alltid kunnat täckas genom ökade försäljningspriser.

Bolagets aktiekapital har ökat från 0,8 milj. kr till 1,6 milj. genom att fordringar på 0,8 milj. kr som moderbolaget haft på AB Alpha, utbytts mot aktier. Denna förändring har vidtagits, då det ansetts önskvärt, att anläggningstillgångarna till större del än som hittills varit fallet finansieras med eget kapital.

Filialen i Göteborg

Sammanträde den 14 mars 1952

Nyval till företagsnämnden hade förrättats, och nämndens sammansättning är därefter följande:

Företagsledningens representanter: Ordinarie ledamöter: hrr T Ericsson, E Hansson (ordf.). Suppleant: hr J Ericsson. **Arbetarnas representanter:** Ordinarie ledamöter: hrr H Gustafsson (vice ordf.), I Johansson, L Olsson. Suppleanter: hrr H Hallberg, A Johansson, O Olofsson. **Tjänstemännens representanter:** Ordinarie ledamöter: hrr G Lind, G Zernblad. Suppleanter: fr. I Skoog, hr B Andersson.

L M Ericssons arbetares hjälpfond och hjälpkassar

Någon hjälpkassa skall icke bildas vid filialen enligt vad som överenskommits, omtalade ordföranden. Montörerna skall i stället ingå i den hjälpkassa, som bildats vid Försäljningsbolaget. Kontaktman för hjälpkassan kommer vid filialen att vara hr Gustafsson.

Marknadsläget

Beträffande försäljningsläget omtalade ordföranden, att ordergång och faktureringen under år 1951 var av tillfredsställande storleksordning. Konkurrensen har emellertid på senare tid ökat, vilket särskilt gäller automatisk brandalarm. Även beträffande övriga försäljningsobjekt är konkurrensen hårdare än tidigare beroende på att vissa utländska, särskilt tyska firmor börjat konkurrera

på den svenska marknaden mer än tidigare.

Inom L M Ericsson pågår ständigt ett rationaliseringsarbete i avsikt att förbilla tillverkningen. På sistone har emellertid pris- och lönestegringarna varit så stora, att rationaliseringsarbetet icke kunnat helt uppväga dessa, och vissa prishöjningar på produkterna har därför varit nödvändiga. Även om dessa prishöjningar inte medfört något större försäljningsmotstånd, finns det anledning att uppmärksamt följa utvecklingen.

Förslagsverksamheten

Sedan föregående sammanträde hade fyra förslag inkommit, som emellertid ännu inte färdigbehandlats.

Svenska Radioaktiebolaget

Sammanträde den 6 mars 1952

Hr Blomberg omtalade, att bolagets fakturering under år 1951 visade en avsevärd ökning jämfört med år 1950, vilket icke enbart beror på pris- och kostnadsstegringar utan även på ökad produktion. Särskilt kraftig har ökningen varit beträffande kommersiell radio. Försäljningen av instrument har även ökat kraftigt. En betydande del av orderna måste levereras med korta leveranstider, och faktureringen av dessa order har även förlöpt programligt. Vid slutet av år 1951 var orderstocken mindre än vid årets början men är nu tillfredsställande.

Personalstyrkan har minskat något under början av innevarande år, och svårigheterna att rekrytera personal är nu mindre än tidigare. Produktionen under innevarande år torde komma att bli av ungefär samma storleksordning som tidigare, även om ett visst köpmotstånd visat sig beträffande rundradio.

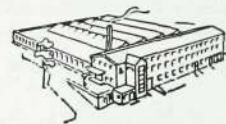
Överörligheten på arbetsmarknaden har även under det gångna året varit stor, vilket bl. a. framgår av omsättningen av personal vid vårt företag, sade hr Sallerstedt. Han framhöll, att omflyttningar av personalen i några fall kan ha medfört, att personer lämnat bolaget på grund av svårigheter att finna sig till rätta med de nya arbetsförhållandena.

Olycksfallsstatistik

Av en redogörelse för antalet olycksfall vid Radiobolaget under år 1951 framgick, att sammanlagt 75 olycksfall inträffat, varav 16 på väg till och från arbetet. Detta motsvarar ca 14 olycksfall per 100 årsarbete. För verkstadsindustrin i dess helhet är det i genomsnitt ca 22 olycksfall per 100 årsarbete. Vissa koncernföretag har emellertid lägre olycks-

fallsprocent. I genomsnitt var det ca 30 sjukdagar per olycksfall. Det framhölls, att bland det viktigaste för att nedbringa olycksfallsfrekvensen är, att givna skydds-föreskrifter följas.

Förslagskommittén hade sedan föregående sammanträde behandlat tre förslag. Av dessa var ett färdigbehandlat, men ersättning kunde icke utbetalas för detta.

Söderhamnsfabriken

Sammanträde den 18 mars 1952

Sedan nyval till företagsnämnden förrättats, har den följande sammansättning:

Företagsledningens representanter: Ordinarie ledamöter: hrr U Erling, E Olsson (ordf.), G Söderman, A Tobiasson. Suppleant: hr E Jonsson. **Arbetarnas representanter:** Ordinarie ledamöter: hrr G Bengtsson, I Johansson, T Nordin, C Sjögren, S Schön (vice ordf.), B Wallin, S Wåhlén. Suppleanter: hrr R Dahlöf, R Ekendahl, E Lundgren, E Mårtensson, H Nilsson, I Norberg, B Roos. **Tjänstemännens representanter:** Ordinarie ledamöter: hrr H Leksell, B Skjutare, G Sundin. Suppleanter: O Olsson, J Johansson, P Movald.

Förslagsverksamheten

19 förslag hade behandlats av förslagskommittén sedan föregående sammanträde, av vilka 7 bordlagts för vidare utredning. Av de 12 förslag, som var färdigbehandlade, hade ersättning utbetalats för 10 med tillsammans 505 kr.

Att så pass många förslag hade måst bordläggas beror på att flertalet förslag inkommit till förslagskommittén kort före dess sammanträde. Det vore därför lämpligt, att förslagsställarna lämnade in förslagen i god tid före förslagskommitténs sammanträden, framhölls det.

Produktionens planering

På planeringsavdelningen försöker vi i möjligaste mån att planera produktionen i långa serier, framhöll hr Jervheim. För att förse hopsättningsavdelningarna med materiel har det emellertid ibland varit nödvändigt att dela upp en större order till primäravdelningarna på ett par delorder. Så har varit fallet beträffande några arbeten till automatavdelningen, vars kapacitet på grund av en tillfällig avgång av personalstyrkan helt krävts för tillverkning för omedelbara behov.

I ett fall när en större beställning kom av en produkt, som var på utgående, var vi även tvingade att dela upp denna order till primäravdelningarna på ett par del-

order för att kunna hålla jämn sysselsättning på monteringsavdelningarna. Kortare tillverkningsserier kan emellertid även framtvingas av materialbrist och materialförseningar. När vi planerar en order, räknar vi alltid med viss reservtid, men denna kan genom exempelvis materialförseningar komma att visa sig alltför knapp tilltagen. För att hålla igång arbetet på monteringsavdelningarna kan det vid sådana tillfällen bli nödvändigt att snabbt planera in någon annan produkt, och detta kräver, att de detaljtillverkande avdelningarna tillfälligt får lägga om sin produktion.

En redogörelse lämnades även för tillverkningen av järnvägsreläer, och hr Jervheim framhöll, att denna tillverkning nog fick anses vara ganska besvärlig, då den sker i små serier och med många varianter. Många av detaljerna tillverkas av specialmaterial med långa leveranstider, och vissa störningar har därför förekommit i denna produktion.

Ventilationen på verkstaden

Meningarna beträffande vädringen på verkstaden är något delade, omtalade hr Nordin. Vissa av de anställda önskar ha takventilerna öppna en tid på dagen, medan andra motsätter sig detta. Den lyckligaste lösningen vore i mitt tycke att ordna genomvädring under en kort tid två eller tre gånger dagligen, sade hr Nordin. Det överenskomms, att man skulle försöka få igenom en överenskommelse om genomvädring ett par gånger dagligen under det arbetet pågick.

Söderhamnsfabrikens bokslut

Söderhamnsfabrikens fakturering var under år 1951 ca 25 % större än under år 1950, omtalade hr Olsson. Lönerna till den timavlönade personalen uppgick till ca 2,3 milj. kr.

Råmateriallagret har under året ökat för att trygga fabriken råmaterialförsörjning. Däremot har knappast någon ökning skett av de igång varande arbetena trots att produktionen ökat kraftigt. Detta innebär, att produkternas omloppstider på verkstaden har förkortats, vilket är fördelaktigt, eftersom alltför mycket kapital då icke hålles bundet.

L M Ericssons Försäljningsaktiebolag

Sammanträde den 14 maj 1952

Sedan nyval förrättats till företagsnämnden har den följande sammansättning: *Förelagsledningens representanter:* Ordinarie

ledamöter: hrr Å Belfrage, J Ericsson, T Ericsson (ordf.), I Lund, Å Morling. Suppleanter: hrr S Richter, V Salmiinen. *Arbetarnas representanter:* Ordinarie ledamöter: hrr I Alsterbäck, Å Hellman (vice ordf.), K Hurtig, F Ljungquist, L Svensson. Suppleanter: hrr G. Albinsson, G. Ericsson, P. Heberthz, R. Lindström, A Thornqvist. *Tjänstemännens representanter:* Ordinarie ledamöter: hrr H Ekström, Å Engqvist, C-G Löfgren. Suppleanter: hrr B Granqvist, G Holmström, W Karlsson.

Verksamheten under föregående år

Sysselsättningen har under år 1951 varit god, och antalet anställda har ökat något jämfört med föregående år och uppgick under året i medeltal till 269 arbetare och 168 övriga anställda, omtalade hr Morling i en översikt. De utbetalade lönerna överstiger väsentligt fjolärets lönesumma.

Faktureringen var värdemässigt större än förra året och den högsta bolaget hittills haft. Kvantitativt var faktureringen emellertid något mindre än tidigare år. Vid bedömning av faktureringsens storlek bör man även hålla i minnet den inverkan den nyligen införda investeringsskatten haft på faktureringssumman, framhöll hr Morling. I regel brukar det nämligen dröja någon månad efter det arbetet blivit klart, innan kunden får räkning. Av skatte- och bokföringstekniska skäl begärde emellertid många av våra kunder att få faktura så snart som möjligt. Härigenom har i faktureringssumman för år 1951 kommit in vissa belopp, som annars skulle ha upptagits först innevarande år. Av denna anledning och med hänsyn till det ökade försäljningsmotstånd, som investeringsavgiften, den hårdnande konkurrensen och kreditrestriktionerna medför, kan vi kanske icke komma upp till lika stor fakturering detta år.

Huvudsakligen på grund av den stora utfaktureringen under slutet av året har värdet av anläggningar under utförande för kunder minskats avsevärt jämfört med siffran i föregående års bokslut, under det att värdet av kundfordringarna ökat avsevärt. Bland skulderna har förskotten från kunder nedgått. Då bolaget disponerar detta kapital räntefritt, är det en fördel att disponera relativt stort kundförskott.

Bokslutet får nog anses vara tillfredsställande, sade hr T Ericsson. Vad framtidsutsikterna beträffar ter sig dessa icke så gynnsamma, då försäljningsmotståndet för bolagets produkter hårdnar. Kreditrestriktionerna har haft den inverkan, att många företag fått ont om pengar och därför ej har råd att företaga nyinvesteringar. Kvantitativt är vår orderstock nu något mindre än för ett år sedan.

AB Alpha, Sundbyberg

Sammanträde den 20 mars 1952

Nämndens sammansättning är efter förrättade nyval följande:

Förelagsledningens representanter: Ordinarie ledamöter: hrr S Bratt, V Juhlin, N Kallerman (ordf.), A Lundborg, S Rössel, C A Sellberg. Suppleanter: hrr G Thorén, H Åkerlind. *Arbetarnas representanter:* Ordinarie ledamöter: hrr R Goude (vice ordf.), I Gustavsson, N Ingvall, G Jevsjö, A Pettersson, O Rosander. Suppleanter: hrr T Persson, L Stridh. *Tjänstemännens representanter:* Ordinarie ledamöter: hrr T Bergström, N Blänning, F Pettersson. Suppleanter: fru E Lundberg, hrr E Apelby, G Hammarberg.

Förslagsverksamheten

Förslagskommittéerna hade sedan föregående sammanträde slutbehandlat fyra förslag. Ersättning hade lämnats för tre med sammanlagt 200 kr.

Den kommitté, som sedan föregående sammanträde sysslat med förslagsverksamhetens organisation, har studerat de olika metoder för att bestämma ersättning för förslag, som tillämpas vid olika företag.

Verksamheten år 1951

Hr Rössel omtalade, att faktureringssumman år 1951 ökat jämfört med år 1950, vilket till viss del berodde på en kvantitativ ökning av produktionen. En stor del av denna ökning kommer på fabriken i Uddevalla, där en återhämtning skett beträffande tillverkningen av installationsmateriel. Ca $\frac{1}{4}$ av tillverkningen torde ha exporterats, varav dock större delen exporterats via något koncernföretag. Personalstyrkan uppgick under år 1951 till i genomsnitt ca 800 anställda. År 1950 var i genomsnitt ca 760 anställda.

Bolagets aktiekapital har ökat från 0,8 milj. kr till 1,6 milj. kr genom att fordringar på 0,8 milj. kr, som moderbolaget haft på AB Alpha, utbytts mot aktier. Denna förändring har vidtagits, då det ansetts önskvärdt, att anläggningstillgångarna till större del än som hittills varit fallet finansieras med eget kapital.

Av en redogörelse beträffande försäljningsläget, som hr Thorén lämnade, framgick, att en viss avmattning skett beträffande efterfrågan på installationsmateriel men att ordergången i övrigt var tillfredsställande. Då emellertid konjunkturen är oklar, är det nödvändigt att bedöma försäljningsmöjligheterna med en viss försiktighet särskilt med hänsyn till den tilltagande utländska konkurrensen, framhöll hr Thorén.

Stationsmontagen

Sammanträde den 20 mars 1952

Nyval hade förrättats sedan föregående sammanträde, och nämnden består därefter av följande ledamöter och suppleanter: *Företagsledningens representanter:* Ordinarie ledamöter: hrr G Hanses, E Ledin, M Patricks (ordf.). Suppleanter: hrr S Askeholm, N Dahl. *Arbetarnas representanter:* Ordinarie ledamöter: hrr F Collerud, A Gustavson, E Malmgren (vice ordf.), S Seglin. Suppleanter: hrr E Andersson, H Eriksson, B Johansson, W Olsson. *Tjänstemännens representanter:* Ordinarie ledamöter: hrr Fr Andersson, L Ölander. Suppleanter: hrr I Porsvall, G Jarbert.

Förslagsverksamheten

Två förslag hade inkommit sedan föregående sammanträde men var ännu inte slutbehandlade. Det diskuterades, hur man genom intensifierad propaganda för förslagsverksamheten skulle kunna få in flera goda förslag.

Ordersituationen för stationsmontagen

Vi har för närvarande svårigheter att hinna med de åtaganden vi gjort, omtalade hr Patricks. Sysselsättningen är mycket god, och en kraftig ökning av personalen har skett under de senaste månaderna, vilket särskilt gäller Stockholmsmontagen.

Den senaste tiden har order inkommit från Telegrafverket på tillsammans 17 000 nummer och på vissa utökningar av landsväxlar. Telegrafverket har vidare nyligen lämnat Karlskronafabriken beställning på telefonapparater, vilket tager denna fabriks kapacitet i anspråk under ca ett halvt år.

Den internationella kommitté, som sysslar med samarbetsfrågor ifråga om telefontrafiken mellan olika länder, har tidigare beslutat att på försök sätta igång med halvautomatisk telefontrafik mellan vissa huvudstäder på kontinenten. Även i Norden göres vissa försök, och L M Ericsson har utlovat att ställa huvuddelen av material och arbete till förfogande för att åstadkomma halvautomatisk trafik mellan de fyra huvudstäderna i Norden. Detta system kommer att fungera så, att telefonisten i exempelvis Köpenhamn från sitt bord skall kunna koppla sig till abonnenten i Stockholm utan medverkan av någon telefonist där. För närvarande finns ledningar i drift mellan Köpenhamn, Stockholm och Oslo, och systemet har visat sig fungera tillfredsställande.

Den grundläggande automattelefonkurs, som nyligen börjat, har rönt stort intresse från montörernas sida, omtalade hr Ölander. Endast hälften av dem som anmält sig kan tagas med i första omgången, men kursen kommer senare att upprepas. Hr Malmgren uttryckte sin tillfredsställelse med den utformning kursen fått.

AB Ermex

Sammanträde den 21 mars 1952

Sedan nyval förrättats till företagsnämnden, består den av följande ledamöter och suppleanter:

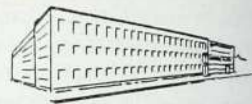
Företagsledningens representanter: Ordinarie ledamöter: hrr M Hagengård, R Lindgren, H Ramstedt (ordf.) *Arbetarnas representanter:* Ordinarie ledamöter: fru B Afzelius, fru T Burström, hr B Löwgren. Suppleanter: fru B Jernberg, hrr E Burström, A. Eriksson. *Tjänstemännens representanter:* Ordinarie ledamöter: fr. I Smith, hr E Lundin. Suppleanter: hrr H Hedlund, G Olsson.

På grund av företagets expansion har lunchrummet och omklädningsrummen blivit väl trånga, sade hr Löwgren, och detta skapar vid vissa tillfällen irritation. Man diskuterade, om man genom en ändring av lunchtiderna kunde åstadkomma en jämnare belastning i lunchrummet, vilket skulle undersökas till kommande sammanträde.

Solskenet är på våren och sommaren besvärande för de personer, som har sina arbetsplatser belägna i närheten av fönstren på verkstadens södersida, framhöll fru Burström. Det vore därför önskvärt, att markiser anskaffas till dessa fönster. Det skulle undersökas, vad kostnaderna härför kunde uppgå till.

Den ekonomiska situationen

Det ekonomiska läget har på senare tid undergått en viss avmattning, sade hr Bråsjö. Åsikterna är delade om huruvida denna avmattning är av tillfälligt eller mer varaktigt slag. Läget på arbetsmarknaden har även ändrats under det senaste halvåret, och svårigheterna att anställa icke yrkesutbildad arbetskraft är nu mindre än tidigare. De lönestegringar, som skett i och med de senaste avtalen på arbetsmarknaden, har för exportindustrin inneburit, att dess konkurrensförmåga avtagit, då lönehöjningarna icke varit av samma storleksordning i alla länder. Den utländska konkurrensen har även på senare tid varit hårdare på många områden, och vissa exportföretag kämpar med stora svårigheter. Hur den ekonomiska utvecklingen på något längre sikt kommer att te sig beror i huvudsak på den internationella situationen.

AB Ermi

Sammanträde den 24 april 1952

En nedåtgående tendens har kunnat förmärkas i bolagets ordergång sedan slutet av år 1951, omtalade hr Gerdhem. I början av året hoppades vi, att denna nedgång i ordertillströmningen var av mer tillfällig art, och det beslöts därför, att en ökning av varulagret skulle tillåtas och produktionen fortsättas i samma omfattning som tidigare. Då emellertid ordergången och faktureringen fortfarande ligger på en lägre nivå än tidigare, har det nu blivit nödvändigt att göra en mindre inskränkning av driften.

På primärvardelningarna har vi för närvarande legoarbeten för moderbolaget. På dessa avdelningar är arbetstillgången riklig. På hopsättningsavdelningen är arbetstillgången däremot för närvarande mindre god, därför en mindre inskränkning där torde bli nödvändig.

På herr Jacobssons påpekande att de förestående permitteringarna kommer att medföra en ytterligare stegring av den procentuella andelen förvaltningspersonal i förhållande till hela antalet anställda framhöll ordföranden, att bolaget eftersträvar att genom rationaliseringar även på kontoren söka upprätthålla lämplig balans mellan antalet arbetare och förvaltningspersonal.

Konkurrensen på exportmarknaderna är för närvarande mycket hård och priserna är ytterst pressade, omtalade hr Drougge. Med hänsyn till våra tillverkningskostnader har det icke varit möjligt för oss att erhålla order i den utsträckning vi skulle önska. Även på den svenska marknaden har konkurrensen hårdnat, och de tyska fabrikerne har hållit sig väl framme på den svenska marknaden.

På fråga av hr Jacobsson om det icke varit lämpligare att tidigare inskränka driften, anförde hr Drougge, att det alltid innebär en spekulation att tillverka för lager. Det kunde också ha visat sig vara en felspekulation, om bolaget icke lagt upp något lager i början av detta år och på så sätt ej haft möjlighet att sälja med korta leveranstider.

Kunde det icke vara lämpligt att bolaget försöker övergå till en mer blandad tillverkning, om det visar sig, att avsättningssvårigheterna för mätare fortsätter, frågade hr Jacobsson. Vi har gjort vissa undersökningar beträffande möjligheterna härvidlag, omtalade hr Gerdhem. Bl. a. har vi undersökt möjligheterna att upp- taga tillverkning av ett oljeeldnings- aggregat.